

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbin!

İŞÇİNİN SESİ

Demokrasi için
tek yol devrim!
Yıl:11, Sayı:282, 8 Mayıs 1985

İŞLER KIZIŞIYOR

Türkiye'de "eski siyasiler" için siyaset yasağı var mı, yok mu? Bu soruya en iyi yanıt herhalde şu olur: Resmen var ama fiilen, faşizmin çözülüşüyle birlikte çoktan delindi, hatta eridi gitti. Bu delinme sürecinde, önce "bir bilen" gibi takma adlar kullanılmaya başlandı. Sonra "muhteşem Süleyman" gibi oldukça açık adlar duyuldu. Şimdi ise Menderes, Demirel diye en açık adlarla siyaset yürütülüyor.

Siyaset, kabaca, sınıflar arasındaki ilişkileri ve bununla bağlı olarak devlete ilişkin işleri kapsar. Çok açıktır ki "siyaset yasağı" kapsamına girenlerin çoğu bugün siyasetin göbeğinde-dirler.

Siyaset yasağının fiilen çoktan delindiği, eriyip yok olduğu o denli açığa çıktı ki, burjuva köşe yazarları bile duruma alay etmeye başladılar. Ticari, parasal olarak kaçakçılığa karşı çok şey yapıldı ama şimdi siyaset kaçak yürütülmektedir, dediler. Ve siyaset yasağını kaldırma tartışmaları yoğunlaştı. Ama burjuvazi büyük bir açmaz içindedir. Siyaset yasağını kaldırırsalar, "Osmanlı'nın yasağı üç gün sürer..." anlamına gelecek, otoriteleri iyice delinecek. Kaldırmasalar, aynı şey fiilen gerçekleşiyor, yasaklar çiğneniyor...

Siyaset yasağı konusundaki bu açmazın daralması, başka iç-dış etkenlerle de birlikte, yine burjuvazinin devresel uyarılarından birine yol açtı. Evren, herkesi 12 Eylül öncesine dönmeyi istemekle suçladı, tehditler savurdu. Ellerinde yeterli güç oldu mu azgın baskı uyguladıklarını, güçleri yettiği ölçüde şimdi de baskı yaptıklarını biliyoruz. Ama şu anda, eski düzeyde baskı uygulamaya güçleri olmadığı için, baskı tehdidiyle iş yürütmeye çalışıyorlar.

Bunun bir nedeni de uluslararası alanda Türkiye'nin yine çok sıkışmış olması, burjuvazinin kendisinin bazı "tehditler" altında kalmasıdır. Avrupa Konseyi'nde sorun çıktı. ABD ile SIA (Savunma İşbirliği Anlaşması) yenilenecektir. Sovyetler'e karşı yayın yapan radyo istasyonu sorunu gündemdedir. Tam Kuzey Kıbrıs'taki anayasa referandumu öncesinde, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nden yeni bir öneri paketi geldi ve Türkiye'yi açmaz soktu. Uluslararası finans kapitalin "Ermeni lobisi" adıyla anılan kesimi sesini yükseltirken, "Türkiye lobiliği" yapan kesimi de vereceği destek karşılığında Türkiye'den bazı isteklerde bulunuyor. Bu isteklerin arasında, "ipleri elinizden çok kaçırdınız, Türkiye yine devrimci durum günlerine doğru gidiyor, ortama hakim olun" da var. Bu isteği yerine getirmek Türkiye burjuvazisinin pek elinde değil ama baskı tehditleri savurarak birşeyler elde etmeye çabalyorlar.

Ortama hakim olunamazken baskı tehditleri savurmak, ortalığı biraz daha karıştırıcı etki yapıyor. Sağ sol gibi ayrımların ötesinde, burjuva siyasetler, partiler içinde ve arasında icazet yanlısı, icazete karşı ayrımı iyice derinleşti. Öte yandan halk arasında kızgınlık, artık açık eylem isteme düzeyine erişti.

DYP içindeki çekişmeler, icazet kavgasına çok net bir örnektir. Bayar 12 Eylül'den, ordudan yana, siyaset yasağının kalkmasına ve erken seçime karşı konuşurken, DYP'de de Yazar'ın arkası çıkıyor. Yazar, Evren'den icazetini almıştı, Bayar da icazetten yana tutum aldı. Demirel ve onun destekledikleri, Bayar'la farklı tarafta kaldılar. Ama Demirel "genel çıkarı" göze-

terek, son sıralarda, siyaset yasağını açıktan çiğniyormuş görünmekten çekiniyor. Öte yandan, Ilıcak ve o çevre, her ikisinden de farklı olarak, hem Yazar'ı destekliyor, hem siyaset yasağına karşı konuşuyor. Böylece tek bir DYP'de, bir yandan üç farklı tutum çekişiyor, aynı madalyonun öteki yüzü olarak da, öte yandan tek bir DYP'den üç ayrı olta sallanıyor.

ANAP içinde de çeşitli biçimlerde icazet tartışmaları oluyor. Siyaset yasağı konusunda farklı görüşler çıktığı gibi, "tasfiye edildiklerini" ileri süren MHP yanlıları icazetsiz görünerek puan toplama peşindedir. Özal ise işine geldiğinde, "faşizm sırasında ne baskılara göğüs geldik" havası yapıyor, işine gelmediğinde ise "12 Eylül öncesine dönme" konusunu o da aynen Evren gibi öne sürüyor.

İcazet konusu, burjuvazinin sol kesiminde daha farklı yansıyor. HP'yi ortasından kesti. Calp icazetin savunucusu da değil, ta kendisi olarak bir tarafta kalırken, HP'nin öteki kesimi ve DESOP ile SODEP icazete karşı "sert" bir tutum içindeler. DESOP'un 19 Ağustos'ta kurulacağını ilan edilmesiyse, SODEP de canlandı. İnönü Anayasa'ya karşı konuşuyor, Evren'in tehditlerine açıktan yanıt veriyor...

Kısacası işler kızışıyor. Küçük küçük eylemler ortalıkta dolu. Ama asıl önemlisi, örneğin hemen hemen tüm sendika yayınlarında, işçilerin, büyük eylemler yapma istemi açıkça yer alıyor. Öyle görünüyor ki, 1 Mayıs'ın da 100 yaşında olacağı gelecek 1 Mayıs'ı, Taksim'de 1 Mayıs alanında, kızıl sancaklarımızla türkülerimiz, marşlarımız, sıkılı yumruklarımızla kutlayacağız. Cemile Çakmak

Öyle görünüyor ki, 1 Mayıs'ın da 100 yaşında olacağı gelecek 1 Mayıs'ı, Taksim'de 1 Mayıs alanında, kızıl sancaklarımızla türkülerimiz, marşlarımız, sıkılı yumruklarımızla kutlayacağız.

Türk-İş y" netiminin yalama taktikleri dönüp kendini vuracaktır

Hükümetle Türk-İş arasındaki son zirvenin ardından Şevket Yılmaz Tercüman'a görüşlerini açıklarken şöyle demiş:

"Bizimkisi şimdi 'Bekle, gör' politikasıdır. 10 gün süreyle bakacağız. Yasa değişikliği teklifimiz TBMM'de ne olacak? Hükümetin yaklaşımı ne şekilde belirecek? Eğer olumlu bir yaklaşım göremezsek, kendimizi asacak değiliz tabii. Ne yapılması gerekiyorsa onu yapacağız." (Tercüman, 3 Mayıs 1985)

Bu sözler hem gülünç, hem ilginçtir. Türk-İş'inkisi şimdi "bekle göre" politikasıymış! Bizim bildiğimiz Türk-İş epey uzun bir süredir bekliyor. Bu

süre içinde hükümetin yaklaşımı çoktan "belirdi". Ancak Türk-İş yönetimi, beklerken belirenleri görmemezlikten gelerek oyalama taktikleri izliyordu. Demek ki onların kafasında bu aşama "bekle" aşamasıymış. "Bekle-gör"ü şimdi başlatarak demek istedikleri ise, "gör" aşamasıdır. Yani, artık bazı şeyleri "görmek" zorundadırlar. Yoksa Türk-İş tabanı yönetime gösterecektir.

Yılmaz, yılların kurt sendikacısı olarak bunu gayet iyi anlıyor. "Kendimizi asacak değiliz tabii" derken de bunu anlatıyor. Olanları biraz daha görmemezlikten gelirsek taban bizi asacak, bu nedenle artık "görme" aşaması geldi çattı,

demek istiyor.

Nitekim bir süredir Türk-İş birşeyler yapmanın sözünü eder oldu. Oyalama taktikleri şimdi bu platformda yürüyor. Önce, eylem kararı alındı ve hemen tüm üye sendikalarca desteklendi. Zirvenin ardından, Türk-İş yönetimi, çevir kazı yanmasın yapıp, alınan kararlar eylem kararı değil, "üyelerle mevcut durumu değerlendirme toplantıları yapma kararıydı" diyor.

Oysa alınan kararlar, düpedüz "eylem kararı" diye, hatta yer yer, çok daha somut olarak "miting" diye gazetelerde açıkça yazıldı. O zaman Türk-İş yönetimi bir düzeltme yapmadı. Şimdi kalkıp da bu kararlar "eylem

kararı" değil di demeleri kimseyi kandıramayacaktır, tam tersine Türk-İş tabanını daha çok kızdıracaktır.

Türk-İş tabanı, birşeyler yapmayı artık acil bir zorunluluk olarak görüyor. İnkâr edilen o eylem kararları bu nedenle alınmıştı. Zirve de geldi geçti, artık ortada, eylemleri ertelemeye kullanılacak bir gerekçe kalmadı. Şimdi Türk-İş yönetimi "eylem kararını" inkâr ederek, bu yoldan eylem uygulamasını ertelemeye çalışıyor. Ancak tabanın durumunu bildiği için Şevket Yılmaz, eylem olasılığını da gündemden tam kaldırmıyor. "Toplantılar kesin cavidir diyemem" demiş. (Milliyet, 1 Mayıs 1985) Toplantılarda çare bulun-

mazsa, eylemlere sıra gelecek. ...

Çok açık bir oyalama söz konusudur. Bunun bir tehlikeli sonucu, Türk-İş tabanında, oyalama yapmayacak başka seçenek arayışını, dolayısıyla sendikal hareketin bölünmüşlüğüne köruklemesidir. Bilinçli işçiler buna karşı durarak, aynı arayışın Türk-İş'in içinde kalarak eylem ve yönetime basınç yapmaya kanalize edilmesini sağlamalıdır. Bu sağlanırsa, zaman içinde oyalama taktikleri dönüp dolaşıp Türk-İş yönetiminin kendisini vuracaktır. Türk-İş tabanı "ee... yeter artık" dediği zaman, bu yalnız hükümete, işverene değil, Türk-İş yönetimine de şamar olacaktır.

S. Günbudak

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 407 London, E16 2EA ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulundadır. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Faşizm devrimcilere "yürü" mü dedi?

Faşizmin ardından otoriter eğilimli gerici rejim de hızla çözülüyor. Dönemin gereklerini yerine getiremeyen hiçbir parti veya hareket, yarın yükselecek devrim kavgamızı omuzlayamaz. TKP-İşçinin Sesi, dönemin nasıl kaygan bir dönem olduğunu, beraberinde hem olanaklar hem de tehlikeler getirdiğini uzunca bir süredir belirtiyor. Ortamı iyi anlayamayan sollarımız faşizm var diyerek acaba nereye kadar gidebilecekler?

Aslında ne olup-bittiğinin de farkındalar. Örneğin TDKP MK'nın Ağustos 1984 tarihli "Günümüzün Siyasi Durumu ve Görevlerimiz" isimli broşüründe şöyle deniyor:

"12 Eylül faşist terörünün korkutuculuğu giderek etkisini kaybetmektedir. Göstermelik seçimler ve sözde 'demokrasiye geçiş', terörün korkutucu etkisinin giderek kaybedilmesi karşısında kitleleri oyalama ve yatıştırma taktikleri olarak gündeme sokulmuştur. Terörün korkutucu etkisinin kaybolmaya başlamasından yararlanacak olanların başında ise illegal devrimci örgütler geliyor. Devrimci, komünist hareketlerin yeniden güçlenmelerinin koşulları doğuyor." (agy, s.24)

Bu yazıya göre "12 Eylül faşist terörünün korkutuculuğu" azalmaktadır. Neden, nasıl bundan söz edilmiyor. Bir yerde de, Türkiye'de faşizm dur dediğinde herkes durmakta, yürü dediğinde herkes yürümektedir diyorlar. Mantık çok açık olarak ortadadır: Faşizm kendiliğinden baskıyı azaltmakta ya da çoğaltmaktadır ve Türkiye'de herkes buna göre davranmaktadır!

Yukarıda verdiğimiz alıntıda ayrıca şöyle deniyor: "Devrimci, komünist hareketlerin yeniden güçlenmelerinin koşulları doğuyor." Bu cümleye aynen katılıyoruz ama onların mantığından gidersek akla şöyle bir soru geliyor: Faşizm acaba devrimci komünist hareketlere "yürü" mü dedi?

Açıktır ki, sollarımız faşizmin çözüldüğünü "hissediyorlar". Ama bunu bilimsel olarak, açık seçik koymadıkları ve çözümlü gitmiş faşizme hâlâ var dedikleri için yukarıdaki garip mantıklara, "fikirlere" ulaşıyorlar. Bizden uyarması.

Oktay Gökçer, Dreux

Dreux'da çalışmalar sürüyor

Yoldaşlar, Size iki eylemimizden söz etmek istiyorum. Bunlardan biri, 24 Nisan'da Dreux işçi derneğinde diğer hareketlerle açık olarak düzenlediğimiz bir seminerdir. Konu Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasal ve ekonomik yapıydı. Yirmibeşbeş yakın izleyici vardı.

Semineri veren yoldaş, 1920'den sonra dünya ve Türkiye'nin durumunu, 1950'li yıllardan sonra finans kapitalin ortaya çıkışını ve daha sonra devleti ele geçişini, devrimci durum ile faşizm yıllarını ve faşizmin çözülüşüyle başlayan olanakları ve tehlikeleri çok güzel anlattı. İsteyen anlamadığı bir noktayı anında soruyor ve cevap alıyordu. Bu yöntemi ilk defa deniyorduk.

Seminer bittiğinde herkes çok memnundu. İkinci bir seminer düzenlemeye kadar verdik.

İkinci eylemimiz ise Dreux'da, ara seçimler sırasında katıldığımız bir eylemdir. Faşist Front National partisinin sürekli tırmanışa geçtiği şu günlerde, bu partinin lideri halkın sempatisini toplamak için bir salon toplantısı düzenlemeye çalıştı.

Fransız ilerici ve yabancı işçiler toplantı günü en işlek caddelerde bir araya geldiler. "Le Pen defol", "Le Pen faşist", "Şehrin huzurunu bozma" gibi belgiler atarak toplantıyı protesto ettiler. Bizim attığımız "Yaşasın proletarya enternasyonalizmi" sloganları, değişik uluslardan işçileri, tek ses, tek vücut haline getirdi. 1000'in üzerinde işçinin omuz verdiği bu

eylem, faşistleri ve gericiyi tedirgin etti. Sağcı ittifak seçimleri aldı. Ancak hıncı bilenen, ortak düşmanını tanıyan işçiler bu eylemi bilinçlerine kazıdı. FKP "bu eylem faşistleri güçlendirir" gerekçesiyle protestoya katılmadı. Saygılarımla.

Oktay Gökçer, Dreux

YÖK cenderesi üniversitelerde büyük tepki biriktiriyor

Yoldaşlar, Birkaç gün önce SBF'de öğrenim gören genç bir arkadaşımın mektup aldım. Mektubunda öğrenci gençliğe dayatılan koşulları o kadar güzel dile getiriyor ki, gazetemize kısaca aktarayım dedim.

Arkadaşım çalışan, okumayı, öğrenmeyi

seven bir insan. Buna rağmen okulundan "okul denen makina" olarak söz ediyor. Tam on bir tane dersi varmış ve haftalık ders saati ortalama otuzmuş. Dersler sabah 8.30'dan akşam 5.30'a kadar sürüyormuş. Ayrıca bazı öğretim üyeleri cumartesi, pazar günleri de ders koymuşlar. Arkadaş "artık haftada yedi gün okula gideceğiz" diye yazıyor.

12 Eylül'den sonra dayatılan eğitim sistemi öğrencileri öyle bir duruma sokmuş ki, artık kimse üniversite öğrenimi boyunca, bilimi bir yana bırakalım, birşeyler öğrenebilmeyi bile ummuyormuş. Arkadaş, "artık amaç öğrenmek değil geçmek oldu" diyor. Bir dersten kalarak ikinci döneme gelebildiği için kendisini "başarılı" öğrenciler arasında sayıyor. Çünkü tüm arkadaşları 1. dönemde sınıfta

kalmışlar.

Mektuptan anladığım kadarıyla öğrenciler arasında "kalma hakkı" diye bir kavram türemiş. Herkes, artık nasıl geçirim değil, ne kadar dersten kalırsam yıl kaybetmeden okulu bitirebilirim, hesabı yapıyormuş. Bir öğrenci en fazla üç dersten kalırsa bir üst sınıfa devam edebiliyormuş. Arkadaşım, geçen dönemde bir dersten kaldığı için, bu dönem *en fazla* iki dersten *kalma hakkı* varmış!

YOK cenderesi, öğrenciler üzerinde estirilen baskılar, üniversite öğrencileri arasında büyük bir tepkinin birikmesine yol açmıştır. Bu dönemde, öğrencilerin somut sorunlarından kalkan devrimci bir çalışmanın önünde sonsuz olanaklar vardır.

G.A., Londra

Uyan da çiçek aç gülüm

Ölümlerle geldi bize ölümsüz yaşam hep sırtından vuruldu cehaletle savaşan

Açlık nedir hemşerim, karnı doyurmak mı dersin Ölüm nedir hemşerim, göçüp gitmek mi dersin?

Hiç düşündün mü dostum niçin acizdir insan? Hiç düşündün mü yaşam neden böyle perişan?

Uyan da çiçek aç gülüm baharı sun bizlere, Çünkü gülüm, çünkü seninle bitecek zulüm.

Suruç

1 Mayıs haberlerine yer verebilmek için gazetemizi iki gün gecikmeyle yayınlıyoruz. Okuyucularımızdan özür dileriz.

Fırtınaya dönüşecek rüzgarın türküsü

Rüzgarın kente gelişi

Çocukluğunu cebine koydun da geldin kente sen, okul, öğrenim ve gelecek diyerek, apartman ya da kerpiç yapıardan, sarı yeşil kırlardan koptun da geldin, sırtına ümit, neşe ve düş yükleyerek.

Ve dünyayla tanıştı rüzgar

Bilirim arkadaş, bilirim, "dünya" ile tanıştın sen, bir dolu nutuk verdiler sana bir avuç kavrulmuş nasihat ve bol boş vaat.

Dünyayla da tanıştın, sardalya sokağı yurtlarıyla yani ya da öğrenci pansiyonları-açlık kokan-ev aramaktan patlamış taban vize uğruna uykusuz gözler ve kara salonlarında karanlığın kara cüppeli suratların kara ciltli kitapların kurum savurduğu körpe yüzlerle tanıştın dün.

Ama dünya yasak ona

Yasak dolu çevre, yurt mu desem okul içi mi, yoksa okul dışı mı neresini saysam, düşünmek mi desem akıl ve yürek mi, eylem mi, y a s a k !

Rüzgarın yüzü fırtınaya çalıyor

Yüzleri okumanın ustası oldum bugün, genç yüzler, sarı sarı karasarı yüzler karnı aç ve kınlanmış düş dolu yüzler, kaygı dolu yüzler okurum ben sizlerde. Öfke dolu, kin ve nefret dolu yüzler okurum, yani patlamaya hazır bir avuç çiçek!

Rüzgar da öfkelenir

Öğrenci kahveleri kulağımdaya yer ediyor: "koyun gibi dizdiler bizi,

kim?

burjuvazi!

kimi?

hepimizi,

oysa montafon inekleri kıskandırır be bizi,

içimiz karardı, kararıyor..."

Evet, yanılmadım, öfke dolduk hepimiz, bak kabarıyor, orda mızıldanıyor biri ama, burda biri haykırıyor: Direniş diyor, gösteri boykot, YÖK'ün çanına ot tıkamalı ot.

Ve öfkesi fırtınadır onun

Biz ki genciz, geleceğiz, öfke burnumuzdan fışkırıyor.

Biz ki genciz delifışek, "vize derdinde saç ağarmış, bugün öğrenci, yarın kimse bilmez ne!" Onların vereceği hiçbir gelecek yok bize!

Biz ki genciz, geleceğiz

delicanlıyız, capcanlıyız,

Gençlik proletarya davasına açmış bir çiçek, döndür yüzünü ona, döndür ki o yandan, o saftan açsın mutlu bir gelecek. Döndür yüzünü, doldur yüzünü umut ve sevinçle yüklen çocukluğunu sırtına gel, gerçek olacak bir düşle

Haydi fırtına, çık yola

Haydin, koridorları doldurun boşaltın da gelin, boşaltın okulları sokaklara taşın da gelin, yüksek okul ve üniversiteleri aşın da gelin, yasalari, yönetmelik ve YÖK'ü yırtın da gelin.

Koltuğunuzda kitapla gelin

demokratik üniversite kavgası diye sıkılı yumruk ve haykıran heyecanla gelin kavgamız demokrasi kavgası diye caddeleri yarıp, polis engelini aşı aşı gelin barikatlar üstünde savaşa savaşa gelin gençliğin yolu işçi sınıfının yoludur devrimin yoludur diyerek gelin.

Ufuktaki sesi dinleyin: Fırtına yolda!

Doldurun meydanları, dolduralım.

Haykıralım halkın kinini, öfkelerini Yırt yasayı arkadaş ve kur örgütlerini. Demokrasi diyelim, arkadaş demokrasi için tek yol devrim Tek yol devrim Devrim!

Haydin yığınlar, sınıfın ardına dizilin, kapitalizmi devirelim.

Tarihin son sayfasını hep gençlik açar ardından işçi sınıfının yanına koşar.

Her ikisi birden

güç alarak emekçiden bendi yıkar aşarlar

Kucak açmış okyanusa taşarlar okyanuslaşarlar.

Mercan Köklü

II. Dünya Savaşı'nda faşist işgalcilere karşı savaş vermiş tüm halkları yürekten kutluyoruz.

Büyük zaferin 40. yıldönümünde Sovyetler'e bin selam

Kızıl bayrak, Reichstag'da dalgalanırken, Büyük Zafer'i simgeledi. Bu zafer, Sovyet halkının, SBKP öncülüğünde sonsuz özveri ve eşsiz kahramanlığıyla gerçekleşti.

Birgün dünya komünizme ulaşacak. Devlet, sınıf, sınır, savaş gibi kavramlar tarihe karışacak ve belki de unutulacak. Ama ezgi ve sömürden kurtuluş yolunu döşemiş bazı tarihsel olaylar insanlığın gönlünde ve hafızasında ilelebet kazılı kalacak. II. Dünya Savaşı'nda Sovyet işçisinin, halkının, askerinin gösterdiği sonsuz özveri, akıl almaz kahramanlık ve canıyla, kanıyla kazandığı büyük zafer de herhalde bu unutulmaz olaylar arasında olacak...

Sovyet insanı II. Dünya Savaşı'nda gerçekten unutulmaz bir destan yazdı, sözcüğün tam anlamıyla büyük bir zafer kazandı. Bir kez bu zaferin sonucu büyük önem taşımaktadır. Kapitalizmin ağırlıkta olduğu bir dünyada, kapitalizmin ürünü olan faşizm, yalnızca yenilmedi, o gün için ezildi, parçalandı, yok edildi. Böyle büyük bir sonuca ulaşmanın yolu da doğal olarak kolay değildi. Nice güçlüklerin üstesinden gelindi. Bunda, bir yandan siyasal ve askersel açıdan usta, hünerli, kararlı komünist liderliğin, öte yandan, yedisinden yetmişine, kadınıyla erkeğiyle tüm Sovyet halkının gösterdiği dev özveri ve kahramanlığın rolü belirleyiciydi.

*Büyük zaferin
40. yıl dönümünde
Stalin'in
ve şehitlerin
anısı önünde
saygıyla
eğiliyoruz.*

Sovyetler Birliği'nin de tankları, roketleri-Katyuşaları, savaş uçakları vardı ve savaş boyunca giderek çoğaldı. Ama bu savaşta asıl olarak tanklar roketler değil, Sovyet halkının tutkulu, inatçı, kararlı savaşımı kazandı. Tankları, roketleri üretilip cepheye yetiştiren de Sovyet halkının, tutkusu, amacı uğruna hiçbir özveriden sakınmayan yanışımıydı.

Sovyetler bu savaşta 22 milyon şehit verdi. Bunun acısı yetmiyormuş gibi kalanların a-

yakkabı kösesinden çorba, ağaç kabuğundan yemek, yanında belki bir dilim de ekme yediği zamanlar çok oldu. Cephe gerisinde çocuklar, yaşlılar, kadınlar aktif görev aldılar. Cepheye ise Kızıl Ordu ve Partizanlar kahramanlık destanları yazdılar.

Düşman uçaklarının yalnızca ateş ederek düşürüleceği aklı gelmez. Oysa savaşta yeni bir sanat geliştirildi. Uçağın kanadıyla düşman uçağını düşüren, kendi uçağını ise düşürmeden yere indiren yaratıcı pilotlar

*SBKP'yi,
Kızıl Ordu'yu
ve tüm
Sovyet
halkını
coşkuyla
selamlıyoruz.*

nutmamak gerek ki o zaman her bir madalyanın, ödülün içi gerçek bir kahramanlık öyküsüyle doluydu.

Kızıl Ordu tepeden tırnağa kahramanlık destanları yazıyordu. Yalnızca cepheye fiilen savaşanlar değil Genel Kurmay da başlıbaşına bir özveri, cesaret ve kahramanlık odağıydı. Düşman Moskova'ya 4 saatlik uzaklığa kadar geldi. Hava saldırılarında yağın bombalar Genel Kurmayı dışlamıyor, tam tersine hedefliyordu. Gelgelelim, Komünist Partisi'nin, işçi sınıfının, Kızıl Ordu'nun, Sovyet halkının, Sovyet devletinin — hepsinin birlikte — sevilen, güvenilen, sayılan lideri, Genel Kurmay Başkanı ve Başkomutan Stalin Moskova'dan bir adım bile uzaklaşmadı. Bu kahramanlık, askeri operasyonları planlarken de cüret, cesaret ve ataklık olarak yansıdı. Stalin savaş koşullarında son derece başarılı bir lider, üstün bir başkomutandı.

Büyük zaferin 40. yıldönümünde Stalin'in ve şehitlerin anısı önünde saygıyla eğiliyoruz, SBKP'yi, Kızıl Ordu'yu ve tüm Sovyet halkını coşkuyla selamlıyoruz. Ayrıca II. Dünya Savaşı'nda faşist işgalcilere karşı savaş vermiş tüm halkları yürekten kutluyoruz.

1 Mayıs'ın 100. yılını Taksim 1 Mayıs Alanı'nda kızıl bayraklarımız, devrimci belgelerimiz ve marşlarımızla kutlayalım.

HAYDİ 1 MAYIS'IN 100. YILINA!

Dünya işçi sınıfı bu 1 Mayıs'ta, işçi sınıfının birlik, dayanışma ve savaşım gününün 99. yılını kutladı. 1 Mayıs'a "asırlık gelenek" diyebilmemiz için artık yalnızca bir yıl geçmesi gerekiyor.

Türkiye işçi sınıfı bu 1 Mayıs'ı, gerici, otoriter eğilimli rejimin hızla çözüldüğü bir ortamda kutladı. Belki 1 Mayıs'ı açık, yığınsal eylemlerle kutlamadı ama görünen odur ki sınıfın sel olup akacağı, kızıl bayrakları, devrimci belgeleri, marşlarıyla 1 Mayıs Alanlarını, sokakları dolduracağı, dev ve somut bir güç olarak burjuvaziyi yine titreteceği günler uzak değildir. Türkiye burjuvazisi 1 Mayıs'ın 99. yılını bu korkuyu iliklerinde duyarak yaşadı. 100. yılda, bu korkuyu gerçek kılmak için 1 Mayıs'ı Taksim 1 Mayıs Alanı'nda kutlayalım.

Ülke dışındaki devrimciler bu 1 Mayıs'ı da diğer uluslardan sınıf kardeşleriyle birlikte mitinglerle, yürüyüşlerle kutladılar. Büyük Avrupa şehirlerinde yapılan eylemlere partimiz militan ve sempatanları da en ön saflarda, en aktif biçimde katıldılar.

Londra

Londra'daki 1 Mayıs yürüyüşü bugün "Marx House" olarak bilinen, Marks'ın da, Lenin'in de uzun yıllar çalıştığı tarihi binanın önünde yapılan bir mitingle başladı. Miting alanı *İşçinin Sesi* Korosu'nun söylediği marşlarla, hep bir ağızdan haykırdı-

gımız İngilizce-Türkçe belgelerimizle çınliyordu.

Londra'daki 1 Mayıs gösterisini düzenleyen Sendikalar Federasyonu (TUC) adına mitingi açan TUC Genel Sekreteri Norman Willis ilk sözü Türkiye Barış Derneği Kurucu üyelerinden Bedir Aydemir'e verdi.

Bedir Aydemir konuşmasına, Türkiye işçi sınıfının kalbinin bu 1 Mayıs'ta da dünya işçi sınıfıyla birlikte attığını söyleyerek başladı. Bugün Türkiye'de faşizmin çözülmüş olduğunu belirten Bedir Aydemir "ancak Türkiye'ye demokrasi de gelmiş değildir" dedi. Türkiye'de işçi sınıfı mücadelesinin yeniden yükselmeye başladığını, önümüzdeki dönemde kıran kırana bir demokrasi mücadelesinin sürdürüleceğini açık olduğunu anlatan Bedir Aydemir, Türkiye işçi sınıfının bu dönemde çok daha fazla enternasyonalist desteğe ihtiyacı olacağını söyledi.

Daha sonra Büyük Britanya Komünist Partisi Genel Sekreteri McLennan bir konuşma yaptı. McLennan konuşmasında "İngiltere'de 1 Mayıs geleneğini yaşatan Türkiyelilere" teşekkür etti.

McLennan'un konuşmasından sonra yürüyüş başladı. Yürüyüşün en kalabalık, en kızıl, en aktif kolunu Türkiyeli devrimciler oluşturuyordu. En önde *İşçinin Sesi* flamasının taşıdığı kortejde İTİB, Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi, İngiltere Türkiyeli kadınlar Birliği, İngiltere Türki-

yeli Öğrenciler Federasyonu, Londra İşçi Birliği yürüdüler.

Marşlarıyla, canlı belgeleri, kızıl bayrakları, flamaları, pankartlarıyla *İşçinin Sesi* korteji öyle çekici bir kortejdi ki, aramıza, yol boyunca birçok insan katıldı. Bunlardan ikisi 70 yaşlarında, komünist bir çiftti. *İşçinin Sesi* Korosu kasetinden çaldığımız marşların bazılarını Kızıl Ordu Korosu'ndan bildiklerini, Londra sokaklarında bu marşların çınlamasından çok duygulandıklarını söylediler. Bizim canımız bu kortejde yürümek istedi, dediler. Fikirlerimizi öğrendikçe heyecanları daha da arttı. Kendilerinin Büyük Britanya Komünist Partisi'nden olduklarını ancak "Sosyalizme giden 'British' yol" değil "sosyalizme giden devrimci yol" istediklerini söylediler.

Yürüyüş Büyük Londra Belediyesi yakınlarında, nehir kenarındaki bir alanda yapılan mitingle sona erdi.

Paris

Paris'te bu yılki 1 Mayıs'ta CGT'nin düzenlediği yürüyüşe katıldık. 50 bin kişinin katıldığı yürüyüş, tarihi Bastille Meydanı'ndan başladı. *İşçinin Sesi* korteji Türkiyeli guruplar arasında en kalabalık guruplardan biriydi.

En önde taşınan TKP-*İşçinin Sesi* flamasının ardından kızıl gömlekleri, eşarpları ve bayraklarıyla Fransa İlericiler Birliği korteji yürüdü. Paris'teki Türki-

yeller tarafından ilgiyle izlenen Paris İşçi Radyosu yürüyüşe kendi flamasıyla katıldı.

Kortejin en ilgi çeken bölümü Paris Kadın Kollektifi'ydı. Paris'teki işçi kadınlar Kadın Kollektifi flaması altında, 1 Mayıs için özel kıyafetler giydirdikleri çocuklarıyla yürüdüler. Yol boyunca sempati dolu alkışlar topladılar.

Hep bir ağızdan Fransızca ve Türkçe olarak atılan "Yaşasın proletarya enternasyonalizmi", "Demokrasi için tek yol devrim" belgeleriyle süren yürüyüş Opera'da sona erdi.

Hamburg

Hamburg'da DGB'nin düzenlediği ve *İşçinin Sesi* militan ve sempatanlarının da aktif katıldığı yürüyüş olaylı geçti. Bu yürüyüşte tüm yabancılar ayrı bir kortej olarak sendikaların arkasında yürüdüler. Sol Birlik ise yabancılar arasında değil, sendikalar arasında yürüyüşe katıldı.

Yabancılar kortejinde, propaganda amacıyla kullanılan, operlörler yerleştirilmiş bir arabayı polis yürüyüşten çıkarmak istedi. Yabancılar buna itiraz edince polis saldırıya geçti ve kavga çıktı. Uzun süre devam eden kavga sırasında "Yaşasın uluslararası dayanışma" belgisi ortalığı çınlatıyordu.

Polisle kavga sırasında birçok Alman demokrati gerçekten militanca davrandı. Kavgada polisle yabancıların arasına girip

kendilerini siper ettiler, polis yabancılar yerine kendilerini tutuklattırdılar vb. Bizim de en aktif şekilde katıldığımız, yabancılar ve birçok Alman'ın militanca direnişi karşısında polis arabayı kortejden çıkaramadı ve geri çekilmek zorunda kaldı.

Bu arada 1 Mayıs'ın anlamına yakışmayan bazı şeyler de oldu: Yabancılar korteji polis saldırisını püskürtmeye çalışırken öndeki büyük gurup onları yalnız bırakıp yürüyüşe devam etti. Tabii menşevikler de onlarla beraberdi. Kavga bittiğinde yabancılar kortejiyle aradaki mesafe bir kilometreyi buluyordu. Bazı sendikacıların çabası sonucu yürüyüş kolu durduruldu ve kavga dışarı çıkan yabancılar korteji yetiştinceye kadar bekletildi.

Hamburg'da *İşçinin Sesi* flaması açarak yürüyen yoldaşlarımız 1 Mayıs'ın en aktif guruplarından biriydi, Devrimci belgelerimizi haykırarak, marşlarımızı söyleyerek inançla, coşkuyla yürüdüler.

Frankfurt

Frankfurt'taki 1 Mayıs bu şehirde çalışan yoldaşlarımızın yığın bağlarının gücünü gösterdi. TKP-*İşçinin Sesi* flamasıyla yürüyen yoldaşlarımız, sempatanlarımız bu 1 Mayıs'ın en kalabalık Türkiyeli gurubuydu.

Kortejde TKP-*İşçinin Sesi* flamasının arkasında birkaç dilde yazılmış "Yaşasın 1 Mayıs" ve "Yaşasın proletarya enternasyonalizmi" yazılı büyük pan-

kartlar yer alıyordu. Ayrıca Federal Almanya'daki Türkiyeli işçilerin demokratik istemlerini dile getiren birçok küçük pankart vardı.

Yürüyüş boyunca çok sayıda *İşçinin Sesi*, *Türkei Spiegel* satıldı, bağış toplandı.

Yürüyüşten sonra yeni örgüt lokalinde bir toplantı düzenlendi. 1 Mayıs'ın anlamı üzerine yapılan konuşmalardan sonra hep birlikte yemek yendi, eğlendi. Geceye çok sayıda sempozyan katıldı.

Rotterdam

Hollanda'daki 1 Mayıs kutlamasına geçmeden önce bu ülkedeki

ilginç bir "geleneği" anlatmak istiyoruz.

Hollanda'da 30 Nisan "Kraliçeler Günü"dür ve resmi tatildir. Her yıl 30 Nisan gününde 10 binlerce kişi sokağa dökülür ve sabahlara kadar eğlenilir. Hollanda'dan bir yoldaşımıza bugünün neden "Kraliçeler Günü" olduğunu sorduk. 30 Nisan bundan önceki bilmem kaçınıc kraliçenin doğum günümüştü. Ancak burjuvazi, 1 Mayıs'tan birgün önce düzenlenen bu eğlencelerin "çok faydasını" görmüş olacak ki, kraliçeler ölüp yeni kraliçeler tahta çıktığı halde "doğum günü" hiç değişmemiş.

Bu hoş hikaye bir yana, bu 1

Mayıs Hollanda'da her zaman olduğundan da sönük geçti.

Rotterdam'daki İşçi Merkezi ve Gençlik Merkezi, Hollanda Komünist Partisi'nin diğer sol partilerle ortaklaşa düzenlediği miting ve yürüyüşe gittiklerinde katılımın çok az olduğunu gördüler. Yapılan konuşmaların siyasal içeriği çok geriydi ve sonunda yürüyüşten vazgeçildiği duyuruldu.

Bunun üzerine yoldaşlarımızdan biri söz aldı ve 1 Mayıs'ın militan anlamını vurgulayarak yürüyüşün iptal edilmesini eleştirdi. Bu konuşmadan sonra yoldaşlarımız Enternasyonal'i söyleyerek alandan ayrıldılar ve sembolik bir yürüyüş yaptılar.

İşçiler durumun bilincindedirler. Yaşam koşullarına, baskılara bakıp "bu işçiler nasıl olur da isyan etmezler" yollu serzenişlerde bulunmak bu sınıfı hiç anlamamış olmak demektir.

"Feryat değil isyan edelim"

Sevgili Yoldaşlar, Sizlere uzunca bir süredir yazmadım. Bu süre içinde bir iş buldum ve çalışmaya başladım. Partimizin saptadığı yeni hedeflerin ne kadar doğru olduğunu işim nedeniyle kurduğum ilişkilerden bir kez daha saptama olanağı buldum.

Sınıf savaşımından sadece çelişkilerin keskinleştiği o hareketli, grevlerin ve gösterilerin birbiri ardına patlak verdiği günleri anlayanlar için eğitici olması gereken anlar yaşıyoruz.

Çalıştığım şirketin fabrikasından gözlemlerimi aktarmak istiyorum. İşçilerin başında herşeyin başı disiplindir diyen gerici bir müdür var. Kendisine bağlı atölye şefleri ile oluşturduğu hiyerarşi ile işçilerin başında Demokles'in kılıcı gibi sallanıp duruyor. Herkese sürekli bağırıp çağırmakla üretimin artmayacağını da bilincinde olduğu için, şeflerin belirlediği işçileri gö-

zetmeyi de ihmal etmiyor. Geçenlerde üretilen mamullerden bir kısmını bu ayrıcalıklı işçilere dağıttılar. Dağıtımda gözönünde bulundurdıkları ölçütün, işçinin çalışkanlığı olduğunu söylediler de, ölçüt patrona yakınlıktır. İşçiler arasında yarattıkları ücret farklılıkları ile oluşturmaya çalıştıkları çıkar çatışmasını, bu tür ödüllendirmelerle arttırmak ve işçileri bölmek umudundalar. İşin garip tarafı kendi yanlarına çekmek için hediyeler dağıttıkları bu işçiler bile hallerinden yakınıyorlar. Hem de yüksek sesle!

Ücretlere gelince. Örneğin 10 yıllık bir işçinin 28.000 TL aldığını ve bu yıl için %30 zam alacağını öğrendim. İşe yeni giren bir diğeriyle konuştuğum. Yeni evlenmiş ve hanımının hastalanması nedeniyle üç gündür izin almaya çalışıyormuş. Dün izin vermedikleri halde işe gelmedi, bugün işten çıkardıklarını duydum.

Yemekhanede bugün konuşulan konu da buydu. "Patron değil mi, senin yakın hastalanmış umurlarında mı" diyordu biri. "Haklısın" dememe fırsat kalmadı, bir başkası "Öyle diyorsunuz ama, kafamıza vura vura ekmeğinizi elinizden alıyorsunuz, sizden tıs bile yok" diye ekledi. Fabrikanın şoförü ise şöyle dedi: "İş kanununa göre fazla mesaiye kalacak kişilere bir gün önceden haber verilmeli. Size mesai var diyorlar, kalıyorsunuz. Haber önceden verilmiyor, itiraz eden yok. Hakınızı savunmazsanız ben mi savunayım." Bir başkası "feryat etmeyelim, isyan edelim arkadaşlar" dedi. Orta yaşlı bir işçi, "12 Eylül öncesine mi dönelim yani" diye yanıt verdi. O sırada benim hiç ummadığım yaşlı, tonton bir usta şöyle dedi: "Belki bizim de biraz huzurumuz kaçmıştı ama hiç olmazsa patronlar da diklenemiyorlardı şimdiki gibi. Hak-kımızı söke söke alıyorduk.

Şimdi ise sendikacılık oynuyor bizimkiler."

Bu sözler konuyu sendika ağalarına getirdi. Sendikaların işçileri yeteri kadar savunmadıkları söylendi. Konuyu yine o yaşlı usta bağladı. "Sendikaları bizden yana çalıştıracak, aktifleştirecek olanlar bizleriz arkadaşlar" dedi.

İşçiler bugünlerin geçici olduğunu sendikal hakların tekrar kazanılacağını, ücretlerin yükselceğini söylüyorlar. Bunların olması için neler yapılması gerektiği konusunda ise şimdilik ortaya konuşmayı yeğliyorlar. Öznesi gizli olan tümceler ile yapılan önerileri yaşama geçirecek olanların kendileri olacağını da biliyorlar.

Görüntüye aldanmayalım arkadaşlar. İşçilerimiz ne durumda olduklarının bilincindedir. Bir takım rakamları alt alta yazarak işçinin aldığı ücretin geçinmesini imkansızlaştırdığını matematiksel olarak kanıtlayıp buradan

"bu işçiler nasıl olur da hâlâ isyan etmezler" yollu serzenişlere geçmek meseleyi anlamamak demektir.

İşçi sınıfı belki bizim gibi klasikleri deviremiyor, asıl olarak kendi deneyimlerinden, iş hayatının tecrübelerinden öğreniyor. İşçi sınıfı bugün açık, yığınsal eylemlere henüz çıkmıyor. Ama birbirlerine coşkuyla, özlemle 12 Eylül öncesinde yaptıkları grevleri, eylemleri anlatıyorlar. Greve giderek beğenmedikleri personel müdürünü nasıl değiştirdiklerini gururla anıyorlar. Eski günleri anlatırken gözlerindeki parıltıyı görmelisiniz.

Biz komünistlere düşen görev işçi geçmiş iki ana noktada yoğunlaşıyor. Öncelikle işçilerin ekonomik-demokratik istemlerine tercüman olmalıyız. Bunu yaparken de işçilerin devrimci bilincini ilerletmeyi hedeflemeliyiz.

Bora E., Ankara

HZİ Vakfı rezaleti, "kapitalizmin ruhuna uygun" hergün yaşadığımız bir olaydır.

Kâr değil sağlık

Geçtiğimiz günlerde yapılan "Terör ve Teröristlerin Rehabilitasyonu" isimli sempozyumun son gününde "terör uzmanı psikiyatrist" Turan İtil bir konuşma yaptı ve şöyle dedi: "Ben eskiden teröristleri hep paranoid şizofren sanırdım. Şimdi öteki terör uzmanları gibi, her teröristin arkasında bir komünist görüyorum." Basında "teröristler" üzerine başka "bilimsel"(!) açıklamaları da yer alan bu şahıs, son günlerde üzerinde yoğun tepkilerin biriktiği HZİ Vakfı'nın da (Hamide Zekeriya İtil Vakfı) kurucusudur. 1971 yılında İstanbul'da kurulan HZİ Vakfı, ABD'de bulunan bir araştırma kurumuna bağlı olarak çalışmaktadır. ABD'deki merkezde araştırma yapılmamakta, gönderilen araştırma sonuçları bilgisayarlarla değerlendirilmektedir. Prof. Dr. İtil 20 yılı aşkın bir süre ABD'de çalışmış ve halen "görevini" hem ABD'deki merkezde hem de kendisine "gül bahçesi" olarak seçtiği Türkiye'de sürdürmektedir.

Nokta dergisi, 3 Mart 1985 tarihli sayısında, HZİ Vakfı'nda, insan denekler üzerinde piyasaya sürülmemiş deneme aşamasındaki ilaçlarla araştırma yapıldığını açıkladı. Bu yayından sonra kısa sürede gerek basın gerekse halk arasında üzerinde en fazla tartışılan konu haline gelen HZİ Vakfı rezaleti, kapitalizmin iğrenç yüzünü sergileyen bir olaydır.

Günümüzde çokuluslu ilaç tekelleri daha kârlı ilaçlar üretmek amacıyla, araştırmalara büyük yatırımlar yapıyorlar. Yeni bir etkin maddenin bulunması halinde, önce bu maddenin laboratuvar denemeleri başlatılıyor. Yeni ilacın klinik denemelerinin başlatılabilmesi için bu

laboratuvar denemelerinden başarıyla çıkabilmesi gerekiyor. Laboratuvar denemelerinin önemli bir bölümünü hayvanlar üzerinde yapılan denemeler oluşturuyor. İleri kapitalist ülkelerde ilacın klinik denemeleri de sıkı kurallara bağlanmış. Örneğin ABD'de, laboratuvar denemeleri tamamlanmış bir ilacın klinik denemeleri ancak tam teşekküllü hastaneler ve amaca uygun geliştirilmiş laboratuvarlarda uzman hekimler kontrolünde yapılabiliyor ve ilacın piyasaya sürülebilmesi için en az beş yıl sürdürülmesi gerekiyor.

Bir ilacın piyasaya sürülebilmesinin böyle sıkı ve uzun süre gerektiren kurallara bağlanması, ilaç tekellerini zorluyor. Deneme süresi içinde yeni bir etkin maddenin bulunması ise, insan sağlığı için değil yalnızca kâr için çalışan ilaç tekellerinin yaptıkları yatırımların boşa gitmesi sonucunu doğurabiliyor. Bu "sakınca"lardan kurtulmak isteyen ilaç şirketleri illegal yollara başvurmanın yanısıra, asil olarak deneme aşamalarını "insanlık uğruna kendini feda eden şehitlerin" bol bulunduğu az gelişmiş ülkelere kaydırıyorlar.

Türk Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi'nin 11. maddesi şöyle diyor: "Tecrübe maksadıyla insanlar üzerinde hiçbir cerrahi müdahale yapılamayacağı gibi, kimyevi, fiziki, ve biyolojik şekilde tedavi tatbik edilemez." Bu açık hükme rağmen HZİ Vakfı'nda dar gelirli insanlar, para karşılığı, üstelik ilaç ve etkileri hakkında hiçbir bilgi verilmeksizin yıllardır kobay olarak kullanılmaktadırlar. Prof. İtil başkanlığındaki "araştırma" ekibi tarafından yüzlerce insan üzerinde yürütülen deneyler sonucunda, deneklerin birçoğunda

Halk sağlığı da kavga sorunudur

kalıcı bozukluklar ortaya çıkmıştır. Geriye kalanlar ise korku içinde yaşamlarını sürdürmektedir.

HZİ Vakfı olayı kuşkusuz "tek" bir olay değildir. Yaşamı ilgilendiren her konuda, tüm kapitalist dünyada ama özellikle emperyalizmin zayıf halkalarını oluşturan her ülkede her gün, binlerce defa yaşanmaktadır.

HZİ Vakfı rezaletinin bir başka ilginç yanı, uluslararası tekellerle içiçe geçmiş, Nijerya'ya sermaye ihracı yaparak ilaç fabrikası kuracak denli gelişmiş bir ilaç sanayiinin bulunduğu bir ülkede yaşanmasıdır. Türkiye burjuvazisi dünya pazarında yer tutabilmek, emperyalistleşebilmek için gözünü kırpmadan Türkiye emekçisinin canını, varlığını kobay olarak kullanabiliyor. Ya bunları ya kendimizi yaşayacağız. Haydi kavgaya!

Yusuf Can, Ankara

İşçi sınıfı belki henüz alanları doldurmuyor. Ama sınıf savaşımını değişik biçimler altında sürüyor.

Baltalar bileniy r

Selam Yoldaşlar, Uzun bir sessizliğin ardından yeniden merhaba.

Sizlere uzun bir süredir yazmamamın nedeni, çevremde yazmaya geçecek birşeylerin olmaması değildir. Tam tersine hergün küçük küçük ama anlamlı büyük birçok olay yaşıyoruz. Ancak beklentilerimiz mi fazla nedir, zaman zaman bir duraganlık yaşadığımızı sanabiliyoruz.

Evet, işçi sınıfı henüz meydanları doldurmuyor. Ama ben bunu "duraganlık" olarak değil soluklanma, hazırlanma, örgütlülük büzeyini yükseltme çabası olarak niteliyorum.

Öğrenci kesiminde de bir kaynaşma, bir canlanma her yerde kendini gösteriyor. Ama bu kesimde de hemen büyük patlamalar gündeme gelmiyor. Sorun mu yok, tepki mi yok? Var. Hem de fazlasıyla. Ama insanları biraz deşelediniz mi, sağlıklı bir biçimde örgütlenmek gerektiğini söylüyorlar. Tepkilerini büyük gösteriler yerine küçük küçük eylemlerle dışa vuruyorlar.

Burjuvazi de ilginç bir taktik izliyor. Evet yurtlarda, üniversitelerde baskılar sürüyor. Ama bugünlerde varolan sorunların üzerine yenilerini eklemekten kaçınıyorlar. Örneğin üniversiteden çıkarılma konusunda her gün küçük küçük adımlar atıyorlar. Bu atılma hikayeleri tam bir komediye dönüşmeye başladı. Her dönemin sonunda ya bir af, ya da yeni sınav hakkı vermek zorunda kalıyorlar. Çünkü ortada, zaten güç bela ayakta durabilen çok hassas bir "denge" var. Dokunsanız yıkılacakmış izlenimi veriyor.

Sonuç olarak, toplumsal muhalefet güçlerinin, 12 Eylül'de

zorla gömdürülen savaş baltalarını çoktan çıkardıklarını ama kullanmak için uygun fırsat kollayarak beklediklerini söyleyebiliriz.

Çeşitli "sol" guruplar Faşizmin Çözülüşü'nde getirdiğimiz görüşlere karşı çıkarken, kanıt olarak işçilerin, emekçilerin açık yığınsal savaşıma henüz başlamadıklarını gösteriyorlar. Faşizmin değişik koşullarda, değişik biçimlerde çözülebileceği, kalkabileceği gerçeğini görmüyorlar. Ayrıca açık yığınsal savaşım da yaklaşıyor, "faşizm var" gözlükleriyle bunu da iyi göremiyorlar.

Ülke, sonu büyük patlamalara gebe bir yokuşta hızla yol almaktadır. Çekilen setler hareketin bir süre duraklamasına yol açabiliyor. Ama set bir kez aşıldı mı hareket çok daha büyük bir hızla yoluna devam edecektir. Halk, belki farkında bile olmadan önüne çekilen seti aşmak için bir omuz darbesi vuruyor. Sonra geri çekilip yeniden vuruyor. Ara dönem yığınların yıkıcı darbeyi henüz vurmadığı, ama indirdiği küçük küçük darbelerle seti iyice hırpaladığı, yıprattığı bir dönem. Sollarımızın burun kıvrıdığı bu darbeler, faşizmin çözümlenmesine yol açmış, otoriter eğilimli rejimin de hızla çözülmesini dayatmaktadır. Ara dönem sonunda ne olacağını, yığınların savaşımı belirleyecektir.

Bu dönemde bize düşen, "açık yığınsal savaşım değil" diye küçümsemeden bugünlerde pıtrak gibi biten her eylemde, her toplumsal muhalefet odağının içine dalmak, partimizi yığınlarla kaynaştırmak ve onlara gerçek kurtuluş yolunu devrimi, komünizmi göstermektir.

Hasan Kıvrıkcık, Ankara

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkerên hemû welatan yekbin!

Demokrasi için tek yol devrim!

Yıl:11, Sayı:282, 8 Mayıs 1985

Emine Engin

Ekonomik temelde güçlü hazırlanmış Nazi Almanyası'na karşı Sovyetlerin kazandığı büyük zafer, partinin kararlı saldırı ve inatçı savunma anlayışının, emekçi halkın derin inanç, eşsiz özveri ve kahramanlığının emperyalist dünyaya karşı zaferidir.

Büyük zafer

I. Dünya Savaşı'yla birlikte Avrupa kıtasını devrimci durum sarmıştı. Ancak oportünizme batmış işçi partileri görevlerini yerine getiremediler ve devrimci durumu devrimlere götüremediler. Savaş sonrasında bazı ülkeler çelişkileri yatıştırmayı başardılar, bazıları, özellikle de savaştan yenik çıkanlar bocalamaya devam ettiler. Derken 1929 krizi patlak verdi. Kriz bütün ülkeleri etkiledi ama zaten bocalamakta olanları daha çok etkiledi.

İtalya'ya faşizm daha 1922'de gelmişti. Almanya ise geç kaldığı için bir türlü sömürgeler edinmemenin sıkıntısı içinde I. Paylaşım Savaşı'na girmiş ama bu savaşta da yenilmişti. Sınıf çelişkilerini yumuşatamıyor, ya faşizm ya devrim ikilemine giderek daha çok yaklaşıyordu. Bir de 1929 krizi bindirdi. Ardından Hitler iktidara geldi. Japonya da Almanya'ya benzer sıkıntılar içindeydi. Orada da azılı gerici bir rejim oluşmuş ve Japonya 1931'de Çin'i işgal etmişti. 1936'da Almanya, İtalya ve Japonya anti-Komintern Paktı diye adlandırdıkları bir anlaşma imzaladılar. Yine 1936'da İspanya'da faşist Franco'ya karşı üç yıl süren iç savaş başladı. Faşizm ile ilk silahlı çatışma olan İspanya İç Savaşı, aynı zamanda yaklaşan daha büyük çatışmanın da habercisiydi.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, daha 1930'ların başında savaşın yaklaşmakta olduğunu gördü. İç ve dış siyasetinde buna uygun önlemler almaya başladı. Ayrıca Komintern'in 1935'de toplanan 7. Kongresi de bu ortama uygun olduğu düşünülen bazı adımlar atmaya çabaladı. Ancak başarılı devrimlerle önü kesilememiş faşizm, gözünü hırs bürümüş bir biçimde saldırmaya hazırlanıyordu.

Saldırı başlıyor

Nazi Almanyası ilk saldırısını Mart 1938'de gerçekleştirdi, Avusturya'yı işgal etti. Nazi Almanyası'na karşı olan öteki Batı devletleri buna kızdılar ama büyük bir hoşgörülle karşıladılar. Bu da yetmiyormuş gibi, Eylül 1938'de Almanya ile Münih'te bir pazarlık yaptılar ve Çekoslovakya'nın bir parçasını Almanya'ya bağışladılar.

Almanya'nın bu ilhaki üzerine, Sovyetler Birliği Çekoslovakya'ya daha önce imzalanmış bir anlaşma gereği yardım önerdi. Ama Çekoslovak hükümeti ka-

Şehirlerden köylerden Parti'nin çağrısına ayaklandı partizan

bul etmedi. SBKP'nin Mart 1939'da toplanan 18. Kongresi, Münih pazarlığını şöyle değerlendirdi: Britanya ve Fransa'nın Hitler'e Çekoslovakya'nın bir parçasını bağışlamadaki amacı, Hitler'e ödün vererek, onun kendilerine

Britanya ile Fransa'nın tutumu yüzünden, bir sonuca bağlanmadan dağıldı. Bu bulaşmamasını, Sovyetler'le uğraşmasını sağlamaktır.

Mart 1939'da Britanya, Fransa ve Sovyetler arasında görüşmeler oldu ve

iki devletin amacı, bir yandan Hitler'i Sovyetler'in üzerine sürerken, öte yandan Sovyetler'i yalnız bırakmaktı.

Sovyetler'in bu durumundan yararlanan Hitler, Sovyetler'e bir saldırmazlık anlaşması önerdi. Hitler'in amacı, Sovyetler'e saldırmadan önce girişeceği ön saldırılarda Sovyetler'i devre dışı tutmaktı. Öte yandan, Sovyetler Birliği de zaman kazanmak zorundaydı. 23 Ağustos 1939'da anlaşma imzalandı. 1 Eylül 1939'da Nazi Almanyası Polonya'ya saldırdı.

Britanya ve Fransa, Çekoslovakya'nın bir parçasını Hitler'e bağışlayarak, Hitler'in kendilerine bulaşmamasını sağlayamayacaklarını, Hitler'in Sovyetler'le imzaladığı anlaşmanın anlamını anlamaya başlamışlardı. 3 Eylül 1939'da Britanya ve Fransa Almanya'ya savaş ilan ettiler. Ama hâlâ Almanya ile Sovyetler'i savaştırıp, kendileri savaşı seyretme umudunu yitirmemişlerdi. Nitekim savaş ilanının ardından somut adımlar pek atılmadı.

Bu durumdan yararlanan Hitler 9 Nisan 1940'da Danimarka'yı, 10 Haziran 1940'da ise Norveç'i işgal etti. Bu arada Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'da çatışmalar sürüyordu. Naziler Mayıs'ta bu ülkelerin işgalini de tamamladılar. Sıra Fransa'daydı.

Haziran 1940'da önce İtalya Fransa'ya savaş ilan etti. Ardından Alman orduları Fransa'ya girdi. Birlikte Almanya'ya savaş açtıkları için Fransa'da bulunan Britanya birlikleri ülkeyi terkettiler. 14 Haziran'da Paris teslim oldu ve 22 Haziran'da Fransa Almanya'ya boyun eğen bir anlaşmaya imza attı.

Bu arada İtalya ile Britanya arasında Kuzey Afrika ve Akdeniz'de çatışmalar oluyordu. İtalya önce Arnavutluk'u, daha sonra ise Yunanistan'ı işgal etmişti. Fransa'nın işgal edilmesinden sonra Uzak Asya'daki bir Fransız kolonisini işgal eden Japonya ise, burayı üs olarak kullanıp Pasifik'te yayılma peşindeydi.

Avrupa'nın önemli bir bölümünü işgal etmiş olan Hitler, Britanya adalarına da saldırılar düzenliyordu. Ancak daha sonra belgelerle saptandı ki, 1940'da Hitler daha henüz Fransa'yı işgal etmekle meşgulken artık ana hedef olan Sovyetler Birliği'ne yönelmeyi gündeme almıştı. Nitekim Aralık 1940'da da Sovyetler Birliği'ne karşı, Barbaros Operasyonu adını taşıyan savaş planını onaylamıştı.

Romanya, Finlandiya, Macaristan ve

Bulgaristan'ı çoktan uydulaştırmış olan Hitler, Nisan 1941'de Yugoslavya'ya ve aynı sıralarda da Yunanistan'a saldırdı. Böylece Sovyetler Birliği'ne saldırının son ön hazırlıkları da tamamlanmıştı. Nazi Almanyası'nın işgalinde ve denetiminde 290 milyonluk bir nüfus ve Avrupa'nın hemen hepsinin askeri ve ekonomik olanakları vardı. Hitler, ardında bir tek Britanya'yı işgal dışı bırakmış, Sovyetler Birliği'ne saldırmadan büyük bölümüyle arkasını garanti altına almış, geniş bir hinterland edinmişti. Nazi Almanyası'nın, uydusu olan ülkelerin ordularını saymadan, yalnızca kendi ordusu 1 Haziran 1941'de 8,5 milyon askerden oluşuyordu.

Faşist Almanya 22 Haziran 1941'de Sovyetler Birliği'ne saldırıya geçti.

Sovyetler Birliği'nin hazırlıkları

Sovyetler Birliği yaklaşmakta olan savaşa hazırlanmak için 1930'ların başından beri elinden geleni yapıyordu.

Üçüncü beş yıllık plan hızla gerçekleştiriliyor, hedeflerde aşağı yukarı bir yıl önde gidiliyordu. 1930'larda genel olarak endüstri üretimi yılda ortalama %13, özel olarak askeri endüstri üretimi ise yılda ortalama %39 artıyordu. 1930-1931'de Sovyetler Birliği yılda 1911 top, 860 askeri uçak ve 740 tank üretirken, 1938'de 12.687 top, 5469 uçak ve 2270 tank üretmekteydi. Yine de 1940'a gelindiğinde asıl önemli olan Yak-1, Mig-3 ve Pe-2 uçaklarından, sırasıyla 64, 20 ve 2 adet üretilebiliyordu. 1941'de bu sayıların toplamı 2650'ye çıkarıldı. KV ve T-34 tanklarının üretimini ise ancak savaş içinde ihtiyacı karşılayabilecek düzeye çıkabildi.

Yüce Sovyet 1940'da çalışma haftasını günde 8'er saatten 7 güne çıkardı. Ayrıca hammadde vb. ulaşımını kesintisiz sağlamak üzere ek vardiyalar kondu. İzinler kaldırıldı. Ülke çapında harıl harıl bir çalışma sürdürülüyordu.

Askerlik sisteminde de değişiklikler yapıldı: Herkesin askerlik yapması kararlaştırıldı. Ordu ve donanmada general ve amiral rütbeleri getirildi, tek merkezden komuta uygulamasına geçildi. 1939'dan 1941'e kadar Sovyet Silahlı Kuvvetleri sayıca 2.8 kat artırıldı. Bu dönemde 125 yeni tümen oluşturuldu. Ayrıca donanmada, donanma üslerinde de birçok değişiklik yapıldı.

SBKP, savaş yaklaşırken ideolojik propagandayı yoğunlaştırdı. Özellikle haklı ve haksız savaşlar konusunda kafalar açıldı. Hitler Almanyası'na karşı yürütülecek bir savaşın sonuna kadar haklı olduğu anlatıldı. Sovyet halkı buna derin inançla savaşa başladı, büyük özveri gösterdi ve kazandı.

Bu arada Sovyetler Birliği çeşitli uluslararası-diplomatik hazırlıklar da yaptı. Japonya'yla saldırmazlık anlaşması imzalandı ve Moğolistan için de belli güvenceler sağladı. 1939 Kasım'ında Finlandiya ile sınır çatışmaları başladı. Üç ay süren savaştan sonra 1940'da Finlandiya ile bir barış anlaşması imzalandı. Romanya'dan Besarabya geri alındı. Batıda ve Baltık bölgesindeki çeşitli cumhuriyetler SSCB'ye katıldı.

22 Haziran 1941'de faşist Almanya savaş bile ilan etmeden Sovyetler Birliği'ne saldırıya geçtiğinde Sovyetler Birliği'nin her alanda yoğun hazırlıkları vardı. Buna rağmen, Hitler orduları 4 ay gibi bir zaman içinde Moskova yakınlarına varabildiler. Daha sonraki yıllarda bu, gerek Sovyetler'de, gerek Dünya Komünist Hareketinde çeşitli tartışmalara, hatta "hazırlıksızlık suçlamaları"na (!) yol açtı. Savaş sırasında üstün başarılar göstermiş, Stamenko, Rokosovski gibi Sovyet generallerinin ezici çoğunluğu, böyle suçlamalara gereken yanıtları verirken, partinin, hükümetin ve genel kurmayın o tarihteki tutumu yanında yer aldılar.

Suçlamalardan biri, hazırlıklı olunsaydı ana güçler sınıra yakın tutulurdu biçiminde geliyor. Stamenko bunun

Mareşal Semyon Budyonni

yanlış olduğunu, tam tersine ana güçlerin belli bir derinlikte tutulması gerektiğini söylüyor. Gerçekten de, Hitler'in saldırı planı yıldırım operasyon anlayışına dayanıyordu ve ana güçler belli bir derinlikte tutulmasaydı, faşist orduların Moskova yakınlarına ulaşması 4 ay gibi uzun bir zaman almazdı.

Bir görüşe göre de Sovyet ordusunun askeri eğitimi, savunmayı saldırıya bağımlı kıldığı için başarılı bir savunma yapılamadı. Buna karşı da Stamenko, savunmanın saldırıya bağımlı kılınmasının başarılı savunma için her zaman ana koşul olduğunu belirtiyor, bugün de Kızıl Ordu'nun "kararlı saldırı, inatçı savunma" belgisiyle eğitildiğini söylüyor. Gerçekten de kararlı saldırı ruhuyla eğitilmemiş bir ordu, inatçı savunma yapamaz.

Bir başka görüş, 1941'de saldırı beklenmediğini ve bu nedenle gerekli adımların atılmadığını ileri sürüyor. Yine Stamenko, buna, yanıt vermenin ötesinde biraz da kızmış. Beş ordunun gizlice yeri değiştirilmekteyken, üç filo alarında beklerken, daha bir sürü değişiklik yapılmışken, nasıl gerekli adımlar atılmadı denebilir, diye soruyor. "Zaman darlığı nedeniyle bizi bekleyen görevlerin hepsiyle başedememiş olmamız başka bir sorundur" diyor. (S.M. Shtemenko, *The Soviet General Staff at War — Savaşta Sovyet Genel Kurmayı*, İng. basım, Progress Publishers, Moskova 1970, s.31)

Hazırlıksızlık tartışmasını Stamenko geneliyle çok güzel değerlendiriyor. Hazırlıksızlık eleştirisi yapanların, eleştirdikleri şeyin özünü araştırma zahmetinde bulunmadıklarını, bu yüzden de işleri çorbaya çevirdiklerini yazıyor. "Birbirine benzemeyen kavramlar ve olgular özdeş sayılıyor" diyor. (agy, s.27) Örneğin, diyor, topçu birliklerinin top atışına başlama hazırlığıyla, bütün olarak bir ülkenin ve ordunun güçlü bir düşmana karşı savaş yürütme hazırlığı birbirine özdeş kılınıyor, ve kendi görüşünü şöyle özetliyor:

"Bizim ülkemizde güçlü bir düşmana karşı savaşma potansiyeli var mıydı? Evet, vardı. Ama, 1940'ların başında Sovyetler Birliği'nin ekonomik gerilikten çıkıp, güçlü bir sosyalist ülke olduğunu, kötü niyetlilerden başka kim inkâr edebilir?" (agy, s.28)

Gerçekten de "hazırlıksızlık tartışması" yürütenler, Nazi Almanyası'nın ne denli güçlü bir ekonomik temelde hazırlanmış, ne denli güçlü bir düşman olduğunu unutuyor ve idealist bir tartışma yürütüyorlar. Sovyetler hazırlıklıydı ama yapabileceği teknik, örgütsel hazırlık, ekonomik gelişme düzeyiyle sınırlıydı. Buna rağmen, geri bir ülke, hem üretti, hem savaştı, kendinden daha ileri bir ülkeyi yendi, hatta ezdi geçti. Bu sonuca bakıp, sonunda yendiğine göre ilk başlarda yenilmesinin nedeni hazırlıksızlıktır demek, Sovyetler'in ne denli muazzam enerji harcayarak bu sonuca

Sovyet Genel Kurmay'ından Antonof (oturan) ve Stamenko, bir harekati görüşüyorlar

ulaştığını anlayamamak olur.

Stalingrad zaferi dönüm noktasıdır

Hitler Almanyası neredeyse tüm Avrupa'yı işgal edip, sonra Sovyetler'e savaş açınca, Britanya ve ABD, Hitler'in dünyaya egemen olma hülyalarını daha iyi anladılar ve birşeyler yapmak zorunda kaldılar. Naziler Sovyetler'e saldırdığı gün, Britanya Sovyetler'e her türlü yardımı yapacağını açıkladı. Bir gün sonra da ABD benzeri bir açıklama yaptı. Ardından 14 Ağustos 1941'de, Sovyetler Birliği, ABD ve Britanya arasında Atlantik Belgesi diye bilinen anlaşma imzalandı. Eylül-Ekim 1941'de ise Moskova'da üç ülke temsilcileri bir konferans yaptılar ve karşılıklı yardımları görüştüler.

Bu arada ABD ile Japonya arasında durum gerginleşiyordu. 7 Aralık 1941'de Japonlar Pearl Harbour'a saldırdılar. 11 Aralık 1941'de ise Almanya ABD'ye savaş ilan etti. Böylece ABD de savaşa katıldı. Sovyetler, 26 Mayıs 1942'de Britanya ile, 11 Haziran 1942'de ise ABD ile yeni ve 1941'dekinin yerine geçen birer anlaşma imzaladı.

ABD ve Britanya'nın Sovyetler Birliği'yle anlaşma imzalamaları iyiydi, hoştu ama bu ülkeler Avrupa'da ikinci cepheyi açmaya bir türlü yanaşmadılar. Cephe 1942'de açılacaktı, 1943'e ertelendi, 1943'te de açılmadı, 1944'e ertelendi. Bu

arada ABD ve Britanya, Kuzey Afrika'da ve İtalya'da Nazilere karşı savaşıyorlardı, ancak, savaş boyunca Nazi kara ordusunun %70'i, hava kuvvetlerinin de büyük çoğunluğu Sovyetler'le uğraştı. Yani Hitler'e, ordusunun bu denli büyük parçasını Sovyetler'e musallat etme fırsatı verildi. Avrupa'da ikinci cephe açıldığında Sovyetler savaşı çoktan kazanmıştı. Belki de ikinci cephe bu nedenle açıldı!

Sovyetler Birliği, 1418 gündüz ve gece, yaz kış demeden Hitler ordularıyla cebelleşti. Hitler orduları Moskova'ya yaklaştılar ama bu onların son başarısı oldu. Moskova'dan silah sesleri duyuluyordu, şehir ikide bir bombalanıyordu. Genel Kurmay binası da bombalanınca, Stalin'in başkanlığında Genel Kurmay çalışmalarını Kirov metro istasyonuna aktardı ama Moskova'yı terketmedi. Bu aralarda Genel Kurmay için "yataktaki uyumak" diye bir kavram yoktu. Herkes bir süre bir köşede uyuklayıp, yeniden işine bakıyordu.

Bu koşullarda Ekim Devrimi'nin yıldönümü 7 Kasım 1941'de yine Moskova'da kutlandı. Her yılki gibi resmi geçit oldu. Herkes Kızıl Meydan'daydı. Stalin bir konuşma yaptı ve Sovyet halkı adeta kاپıya dayanmış bu düşmanı yenmeye bir kez daha and içti.

Düşmanın Moskova'ya saldırısı püskürtüldü. Hitler orduları Leningrad'a da saldırıya geçmişler ve şehri ablukaya almışlardı. "Devrimin beşiğini faşistlere teslim etmeyiz" belgisiyle, Leningrad

Düşmana karşı demiryoluna mayın yerleştiren genç bir partizan

Aralarında Konev, Jukov ve Rokosovski gibi mareşalların bulunduğu bir grup komutan

Sovyet bayrağı, 1943 Şubatı'nda, Stalingrad yıkıntıları üzerinde zaferle dalgalanıyordu

halkı Hitler ordularını şehre sokmadı. Şehir 1941'den 1944'e dek, 2,5 yıl abluka altında kaldı. Yiyeceği bitti, cephanesi tükendi ama teslim olmadı, kahramanlık destanları yarattı. 7-8 yaşında çocuklar bile örgütlendiler, yağın bombaları patlamadan toplamakla görevlendirildiler. Kışın donan Ladoga gölü üzerinden önceleri gizlice şehre yiyecek ve malzeme taşınyordu. Naziler durumu anlayınca, aynı iş bombardıman altında sürdürüldü.

Nazilerin Moskova'ya ve Leningrad'a girememeleri Sovyetler için çok önemli bir başarıydı ve savaşın genel gidişini iyi yönde etkiledi. Ama asıl Stalingrad'da kazanılan zafer, savaşın gidişini tamamen döndürdü. Stalingrad Muharebesi dönüm noktasıdır.

Hitler orduları 1942'de Stalingrad'a saldırıya geçtiler ve 23 Kasım'da şehri sardılar. Stalingrad önünde üç ay geçgündüz kesintisiz savaş yürüdü. Stalingrad halkıyla el ele, Kızıl Ordu tarihte eşine rastlanmamış bir başarı ile, Hitler'in burada savaşıyan ordularını 1943 başında yoketti. Faşistler Stalingrad önünde, 100 tümen, yani 1.700.000 asker ve subay, 24.000 top, 3.500 tank ve 4.300 uçak yitirdiler.

Stalingrad zaferi faşistleri şaşkına çevirirken, dünya halklarına yeni bir güç ve enerji kaynağı oldu. Yugoslavya, Yunanistan ve Arnavutluk'ta faşist işgale karşı baştan beri yiğitçe direnen partizanlar ve kurtuluş savaşçıları çoştular. Buradaki savaşta da bir sıçrama oldu.

Yugoslav Halk Kurtuluş Ordusu 300.000'lik bir güce ulaşır ve ülkenin önemli bir bölümü üzerinde denetim kurarken, Yunanistan'da ELAS, ülkenin üçte ikisini işgalden kurtardı. Arnavutluk'ta da Halk Kurtuluş Ordusu 20.000'lik bir güce ulaştı ve yine ülkenin önemli bölümünü işgalden kurtardı.

Stalingrad yenilgisiyle gerilemeye başlayan faşistlere, ikinci önemli darbe Kursk'da indirildi. Naziler burada da 30 tümen, yani yarım milyon adam yitirdiler. Artık stratejik inisiyatif Sovyetler'in eline geçmişti. Bu temelde, 1943 Ekim'inde Sovyetler, ABD ve Britanya, Moskova'da bir konferans yaptılar. Ardından Kasım-Aralık'ta Tahran Konferansı yapıldı ve Avrupa'da ikinci cephenin 1944'de açılması kararlaştırıldı.

Aynı sıralarda dikkatler Leningrad'da toplanmıştı. Ablukada ilk gedik Ocak 1943'de açılmıştı. Şimdi amaçlanan ablukayı tümünden kırmaktı. Kızıl Ordu, Kızıl Donanma ve Leningrad partizanları birlikte faşistleri sıkıştırdılar ve 12 Şubat 1944'de abluka tümünden kırıldı, faşist ordular buradan da hızla gerilemeye başladılar.

1944 baharında Sovyet orduları SSCB sınırlarına ulaşmışlardı. Artık Nazi ordularını Berlin'e doğru sürüyorlar, Nazi işgaline uğramış tüm ülkeleri kurtarmayı hedefliyorlardı. Bu hedef Stalin'in 1 Mayıs 1944 konuşmasında dünyaya duyurulmuştu.

Büyük zafer yaklaşırken

Sovyet orduları artık zafere doğru ilerliyorlardı. Aynı zamanda Doğu Avrupa ve Balkanlarda işgal altındaki ülkelerin savaşıyan halklarına doğrudan askeri destek de veriyorlardı. Dünyada hava değişmişti ve bunun sonuçları her alanda gözleniyordu.

Örneğin baştan beri 17 tümenini Sovyet sınırına yığan, Alman savaş gemilerini "ticaret gemisi"(!) adı altında Boğazlar'dan Karadeniz'e geçiren ve Nazi yardakçısı bir siyaset izleyerek savaş dışı kalmayı "başaran" Türkiye'nin tutumunda belli değişimler oluyordu.

Uzakdoğu'da Çin'i ve başka bazı ülkeleri işgal etmiş olan Japonya, Sovyetler'i de işgal etmek için, onun yenilmeye başlamasını bekliyordu. Bu hevesi kursağında kaldığı gibi, Çin halkının yükselen savaşımı karşısında gerilemeye başladı.

Nazi ordularını durdurmak için gereken zamanda Avrupa'da ikinci cepheyi açmaya yanaşmayan müttefikler Kızıl Ordu zaferden zafere koştukça ikinci cephe hazırlığına giriştiler. Öte yandan faşist blokta da kriz belirmeye başladı.

Daha 1943 yazında Mussolini rejimi yıkıldı. İtalyan komünistlerinin önderliğinde, işgalci Nazi ordularına karşı yaygın bir direniş yükselmeye başladı.

Nazi Almanyası Stalingrad yenilgisiyle birlikte sıkıntıya girmeye başlamıştı. Toplu seferberlik ilan edildi. Birbiri ardından yenilgi haberleri geldikçe,

Naziler arasında çelişkiler açığa çıkmaya başladı. En önemlisi, Alman Komünist Partisi Hitler rejimine karşı savaşımı yükseltti.

Wilhelm Pieck'in ve Walter Ulbricht'in önderliğinde silahlı anti-faşist çeteler oluşuyordu. Radyo yayını yapıyor ve tüm anti-faşistler, savaş esirleriyle ve toplama kamplarındakilerle birlikte, demokratik bir Almanya için ayaklanmaya çağırılıyordu. Radyodan, "sosyalizmin vatani Sovyetler Birliği bizim gerçek dostumuzdur" diye belgeler yayılıyordu.

Bu arada Nazi yönetimi, Sovyetler Birliği'yle müttefiklerinin arasını açıcı taktiklere de başvurdu. Örneğin İtalya'yı Britanya ve ABD'ye teslim etmek için onlarla özel görüşmeler yapmaya kalkıştı. Sovyetler Birliği'nin uyanık diplomasisiyle bu girişim boşa çıkarıldı. Gerçekte Nazi yönetimi savaşın son anına kadar bu ayır buyur taktiğini izlemeye çalıştı. Ancak Berlin kapılarında girişilecek belirleyici savaştan da umudunu kesmedi, geniş hazırlıklara girişti.

Sovyetler Birliği de zafer sarhoşluğuna hiç kapılmadan Berlin'e ciddi hazırlık yapıyordu. Zafer sarhoşluğu yoktu ama belli bir iç rahatlığı haklı olarak vardı. Savaşın başından beri yılbaşı ilk kez 1944-1945 gecesi kutlandı. Stalin, Moskova'daki Kızıl Ordu sorumlularının, Kremlin'e, savaş boyunca ilk kez dosyalarını almadan gelmelerini istedi. İç savaşın zaferinde büyük payı olmuş

Partizanlar savaş boyunca, kırd kentte düşmana kan kusturdular. Cephe gerisinde Nazi ordularına, Gestapo'ya karşı kahramanlık destanları yarattılar

Sovyet işçileri düşmanı yenmek, biricik varlıkları olan sosyalizmin zaferini sağlamak için yemin ettiler. Proletaryanın bu kararlı, inançlı savaşımı, Sovyet topraklarını Nazi ordularına zindan etti.

Budyonni, bu savaşın da zafere doğru gitmesinin kıvancı içindeydi. İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri Togliatti ve eşinin de katıldığı gecede, akordiyon çaldı, kalktı oynadı.

Ve Büyük Zafer

Churchill, Roosevelt'e mektuplar yağıyor, Berlin'i Sovyetler'den önce biz alalım, yoksa Sovyetler'in savaşta belirleyici rolü olmuş gibi (?) görünecek, diyordu. Bu nedenle Stalin, 1945'in Nisan sonunda Berlin'in mutlaka alınmış olması gerektiğini vurguladı. 22 Nisan 1945 Lenin'in de 75. doğum yıldönümüydü. Kızıl Ordu bunun da coşkusuyla hazırlığını yoğunlaştırdı.

Nisan başında saldırı planı hazır. Saldırıya üç cephe katılacaktı. Cephele- rin komutanları Jukov, Konev ve Rokosovski idi. Üç cephe, 19 kara ordusu, 4 tank ordusu ve 4 uçak filosu, 170 piyade ve topçu tümeninden oluşuyordu. Operasyona 2,5 milyon asker ve subay katılıyordu. 41.000 top, 6.300 tank, 7.500 uçak kullanılacaktı.

Cephele- rin siyasal büroları da hazırlık yaptı. Partililer, tam saldırı öncesinde Lenin mitingleri örgütlediler. Partiye binlerce yeni katılım oldu. "Sovyet askeri Almanya'da nasıl davranmalıdır" konulu seminerler düzenlendi.

Saldırı, 16 Nisan 1945'de başladı. 26 Nisan'da Berlin ablukaya alınmıştı. Önce teslim ol çağrısı yapıldı. Hitler buna izin vermedi, boş yere kan döktü. Abluka daraltılmaya, artık Berlin'de sokak sokak bina bina savaş yürümeye başladı. 30 Nisan'da Sovyet topçuları Reichstag'a ulaşmışlardı. Aynı gün Nazi Alman- yası'nın lideri Adolf Hitler, Mussolini'nin partizanlarca öldürüldüğünü duydu ve intihar etti.

Reichstag'a orak çekiçli kızıl bayrağı çekmek, Alman devletine indirilen darbeyi temsil edecek, büyük anlam taşıyacaktı. Partililerden ve Komsomol üyelerinden oluşan 20 kişilik iki gönüllü gurubu kuruldu. Makov ve Zagitov yönetimindeki guruplar 30 Nisan gecesi bayrağı çekmek üzere binaya girdiler ve Yegerov ve Kantaria adlı çavuşlar, tepeye çıkıp bayrağı çektiler. Binayı koruyan garnizon da iki gün sonra teslim oldu.

Bu arada tüm Berlin'de savaş yürüyordu. Göbbels ve Borman, Sovyet ordularının komutanıyla görüşme istedi- ler. Görüşmeye gelen general, Hitler'in öldüğünü, yeni bir hükümetin işbaşında olduğunu bildirdi ve ateşkes istedi. Sovyetler, ancak Almanya teslim olursa ateşkesi kabul edebileceklerini belirttiler. General gitti ve ardından yeniden ateş başladı. Berlin 2 Mayıs'ta teslim alındı. 8 Mayıs'ta ise tüm Almanya teslim alındı. Sovyetler Birliği adına, teslim alma

Yugoslav partizanları ve Sovyet askerleri işgalci Nazi ordularına karşı omuz omuza

belgesinin altına imzayı Jukov attı. Böylece 8 Mayıs'ta Avrupa'da savaş son buldu ve 9 Mayıs zafer günü olarak ilan edildi. Zaferi, Stalin Sovyet radyosundan duyurdu!

Sovyet halkı sevinçten sokaklara döküldü. Kaybettiği yakınları için göz yaşlarını içine akıttı, zaferin coşkusuyla güldü. Halk günlerce gecelerce sokakları doldurdu, nerede bir Kızıl Ordu'lu görse ona sarıldı, omuzlara kaldırdı.

24 Mayıs'ta Kremlin'de büyük bir kutlama düzenlendi. 24 Haziran'da ise zafer resmi geçidi yapıldı. Resmi geçidi Mareşal Jukov yönetti, emirleri de Mareşal Rokosovski verdi. Reichstag'ın tepesine kızıl bayrağı çekenler, bayrakla birlikte en önde yürüdüler. Bütün cephele- rden, ordulardan, birliklerden temsilciler törene flamalarıyla katıldılar. Nazilerin gamalı haçlı sancaklarından 200'ünü taşıyan birlik Kızıl Meydan'a girdiğinde, nefret dolu bir sessizlik oldu. Sürekli marşlar çalan dev orkestra durdu. Ardından Lenin'in yattığı Mozele'nin önüne atılan sancakların şakırtıları duyuldu. Bunun ardından ise korkunç bir alkış fırtınası koptu.

Resmi geçidin ertesi günü 25 Haziran 1945'de de, Kremlin'de 2500 kişinin çağrılı olduğu bir kutlama yapıldı. Buraya Kızıl Ordu'dan, partizanlardan, fabrika ve çiftliklerdeki şok birlikle- rinden, bilim ve sanat çevrelerinden temsilciler katıldılar.

Büyük Vatandaş Harbi'ne katılmışlar arasından 35 milyon kişi çeşitli madalyalar, ödüller kazandı. 22 milyon şehidin verildiği bir savaşta, 35 milyon kişinin ödüllendirilmesi çok doğaldı. Bu arada Josef Stalin'e de iki kez Zafer Nişanı verildi.

Sovyet halkı her türlü kutlamayı, ödülü, madalyayı hak etmişti. Sovyetler'in müttefikleri, hem bıraktılar savaş "Sovyetler kazansın, hem de savaş" Sovyetler kazandı izlenimini kırmak için savaşın sonunda epey çaba harcadılar. Ama bu çabalar boşunaydı, başaramadılar.

Dünya halkları Sovyetler Birliği'ni, Kızıl Ordu'yu, "Jo Amca" Stalin'i derin bir sevgiyle bağrına basmış coşkusuyla selamlıyordu. Sovyet sevgisi o denli yaygınlaşmıştı ki, burjuvazi ciddi bir korku duymaya başladı ve bu korkuyla da soğuk savaş başladı. Ancak soğuk savaşın Sovyet halkıyla dünya halkları arasına soktuğu soğukluk geçicidir. Dünya işçi sınıfının ve halklarının ortak devrimci çıkarları ise kalıcıdır. Dünya devrimi, sıcak-soğuk savaşlarıyla burjuvaziyi ezecek, dünya halkları bir daha ayrılmamacasına onun kızıl ırmağında birleşecektir.

Büyük zaferin 40. yıldönümünde Sovyetler'e bin selam!

Sahte "umut" Neves'in ölümü Brezilya burjuvazisini yeniden "alternatifsizlik" noktasına getirdi.

Komünist çalışmanın önünde nesnel olarak çok önemli olanakların açıldığı bugünün Brezilya'sında işçi sınıfının en acil ihtiyacı partidir, devrimci alternatiftir.

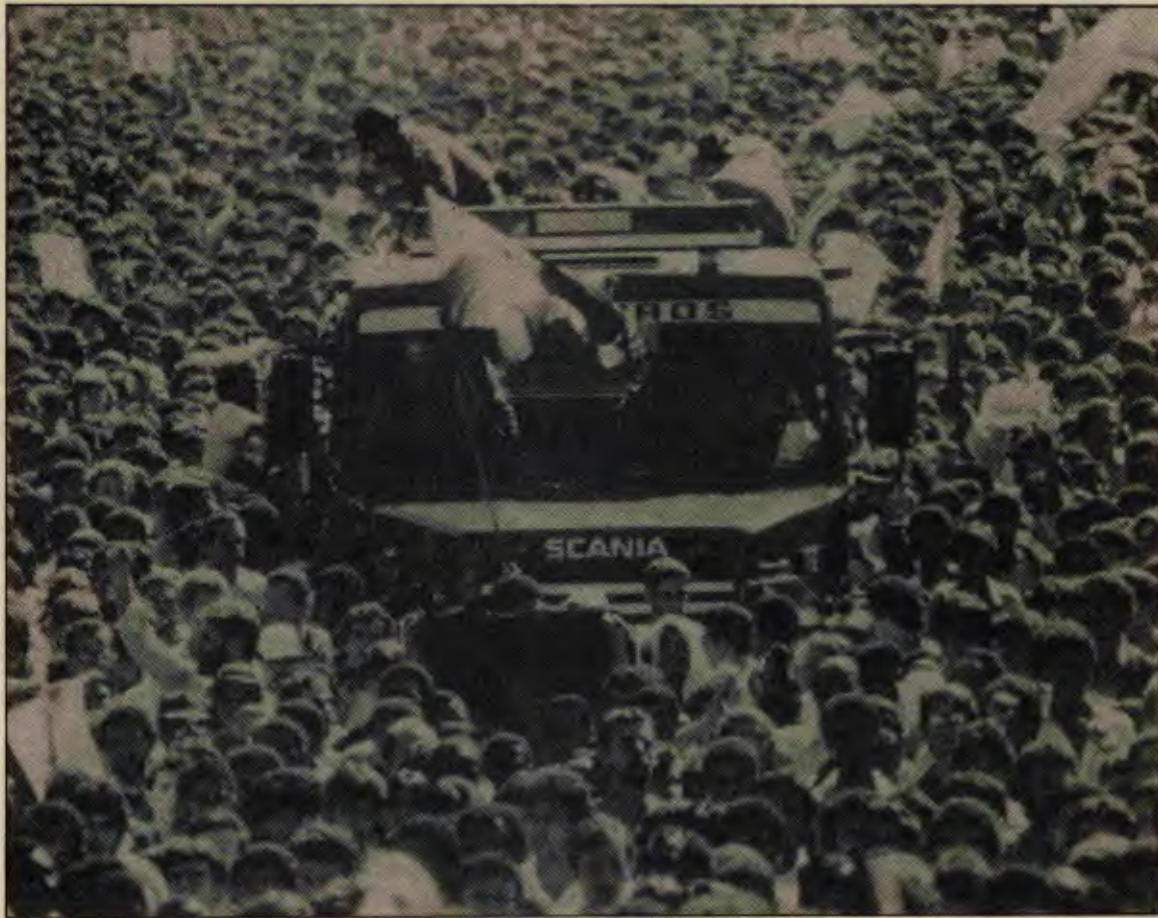
Neves'le birlikte burjuvazinin bir umudu daha sındı

Brezilya'nın 21 yıldır ilk kez seçimle gelen sivil devlet başkanı olan Tancredo Neves, geçtiğimiz günlerde öldü. Neves'in sönen yüreğiyle birlikte birçok beklenti ve "umut" da söndü.

Sivil başkan Neves, bu yılın ocak ayında, son derece çekişmeli geçen bir seçim sürecinin sonunda işbaşına gelmişti. Öldüğünde devlet başkanlığı görevini henüz resmen devralmamış olan Tancredo Neves, içinde komünistlerin de yer aldığı ana burjuva muhalefet örgütü Brezilya Demokratik Hareket Partisi'nden (PMDB) aday olmuştu.

Burjuvazinin 21 yıl askeri cuntalarla yönettiği Brezilya ekonomisi, bu süre içinde, 134 milyonluk nüfusunun büyük çoğunluğunun sefalet sınırının da altında yaşaması pahasına, kayda değer bir ilerleme gösterdi. Emperyalizmle bütünleşmiş finans kapital, hem halkı sefaletle mahkum etti, hem de hammadde ihtiyacını gidermek için ülkenin doğal kaynaklarını yağmaladı. Ancak burjuvazinin bu "tatlı balayı" daha fazla süremedi. 1980'lerde ülke ekonomisi giderek kötüleşirken, halkta biriken tepki kendini yerel ayaklanmalarla, grevlerle, gösterilerle ortaya koyuyordu. Topraktan fıskırarcasına ortaya çıkan siyasal partiler, devrimci tonlar taşıyan sendikalar halkın biriken potansiyelini kendilerince değerlendirmek isterken, burjuvazi, bu soruna sistem içinde uygun çözümler bulmaya çabalıyordu.

Eski cumhurbaşkanı, "asker" Figueiredo'nun görev süresinin bitişi yaklaştıkça burjuvazinin telaşı da arttı. Toplumsal buharın üstünde oturmaktan gittikçe daha rahatsız olan burjuvazi, "demokrasiye yavaş ve dikkatli

Neves'in cenaze töreni bile, derin öfkenin dile getirildiği yığınsal bir gösteri oldu

geçiş" sürecinde aradığı "sivil" tipi, Tancredo Neves'te buldu. Neves 74 yaşındaydı. 50 yıldan beri siyasetin içindeydi. Üstelik, bu yıllarda hep uzlaşmacı, arabulucu, yatıştırıcı rolüyle dikkati çekmişti. "Asker" Figueiredo'ya ve cuntanın iktidar partisi olan Sosyal Demokrat Parti'nin (PDS) adayına karşı Neves, liberallerin ve "ilerici"lerin adayı olarak öne sürüldü.

Brezilya finans-kapitali Neves eliyle halkın öfkesini yumuşat-

mayı, sistem içi kanallara akıtmayı düşündü. Ancak üç çeyrek asırlık Neves'in yanına "sağlam" adamını takmayı da ihmal etmedi. Bu "sağlam" adam, 55 yaşındaki devlet başkanı yardımcısı José Sarney'den başkası değildi. Sarney yakın zamana kadar cuntanın iktidar partisi olan Sosyal Demokrat Parti'nin (PDS) başkanı idi. Ne zaman ki halkın dikkatinin kendini cuntadan "ayrı gösterebilen" bir aday üzerinde toplanacağı kesinlik

kazandı, o zaman Sarney, şaşırıcı bir hızla saf değiştirdi. Partisinden istifa etti, burjuva muhalefet örgütü PMDB'den Neves'in yardımcısı olarak aday oldu, seçildi.

Neves yaşasaydı, finans-kapital bu popüler lider yoluyla halkın bilincini bulandıracak, Sarney yoluyla da kendi çıkarları doğrultusundaki uygulamaların sürmesini sağlayacaktı. Ama şimdi oyun bozuldu. Neves'in ölümüyle planın sağlam kalan

ayağı artık yalnızca devlet başkanı olan Sarney'dir.

Yeni devlet başkanı José Sarney, yıllar boyunca cuntanın istekleri doğrultusunda davranan sili bir politikacı olarak tanınmıştır. Cuntayla olan yakınlığı nedeniyle de halkın sempatisini kazanmış olmaktan çok uzaktır. Bu nedenle, son zamanlarda bütün zayıf halka ülkelerde, burjuvazinin ağzında koşullar gereği "moda" olan, "gerçek demokrasi" nutuklarını, Neves'in yaptığı gibi kolaylıkla atamayacaktır. Brezilya kapitalizminin kendisinden beklediği görevleri, halkı perişan eden sert ekonomik önlemler almaktan, baskı ve şiddeti arttırma uygulamalarına kadar uzanan "sorumlulukları" şimdi Sarney tek başına yerine getirmeye çalışacaktır. Ülkenin bilinen ekonomik durumu, halkta biriken öfke, yığın hareketliliği ve şimdiden ülkeyi saran grev dalgası göz önüne alındığında, Sarney'in bu görevleri pek yerine getiremeyeceğini söyleyebiliriz.

Sahte "umut" Neves'in ölümü Brezilya burjuvazisini yeniden "alternatifsizlik" noktasına getirmiştir. Yeni bir sahte "alternatif" piyasaya sürmek ise en azından zaman gerektirecektir.

Öte yandan Batı gazeteleri Brezilya halkının "düş kırıklığı'nın, Sarney'in beklenen uygulamalarıyla birlikte yığın hareketliliğinin artmasına, sokak gösterilerine ve ayaklanmalara dönüşebileceğini yazıyorlar.

Komünist çalışmanın önünde nesnel olarak çok önemli olanakların açıldığı bugünkü Brezilya'da halkın devrimci kabarışının komünistlere devrimci görevlerini yeniden hatırlatacağını umuyoruz.

Salih Can

Peru'da halk belirgin biçimde sola kayarken, nesnel işlevi devrimci kabarış rayından çıkarmak olan sosyal demokrasi piyasaya sürülüyor.

Peru'da sahte bir umut: Garcia

Güney Amerika'nın en yoksul ülkelerinden biri olan Peru'da devlet başkanlığı seçimlerinin birinci turu yapıldı. İkinci turu haziran ayında yapılacak. Seçim sonuçlarına göre, sosyal demokrat aday Alan Garcia oyların yüzde 48'ini topladı. Komünistlerin içinde yer aldığı Birleşik Sol'un adayı, başkent Lima'nın komünist belediye başkanı ise seçmenlerin yüzde 22'sinin desteğini aldı. İktidar partisinin adayı ise oyların ancak yüzde 5'ile yetinmek zorunda kaldı.

Seçimlerin ilk gösterdiği, Peru halkının belirgin bir biçimde sola kaymış olduğudur. İkincisi ise, bu sola kaymadan yine burjuvazinin kârlı çıkmaya çalıştığıdır. Alan Garcia liberallerin,

sosyal demokratların adayıdır.

Nüfusu 19 milyon olan Peru'da, halk için her zaman kötü olan yaşam koşulları özellikle son 10 yıldır dayanılmaz bir hal aldı. Ülkeyi saran bunalım nedeniyle grevler, gösteriler, askersel-sivil iktidar değişiklikleri birbirini kovaladı. Bugün enflasyon yüzde 130 dolayında seyrediyor. Halkın yüzde 60'ı işsiz. Gerçek ücretler son beş yılda yarı yarıya düştü. Ülkenin IMF'ye borcu 13.5 milyar dolar dolayında. Peru devleti, tıpkı Brezilya gibi, iflas ettiğini resmen ilan etmek üzere

Öte yandan Peru'da sürdürülen ve başını 1980'lerde kurulan "Pırlıtlı Yol" adlı sol örgütün çektiği gerilla savaşında son

yıllar içinde 5 bin kişinin öldüğü, 1500 kişinin de kaybolduğu bildiriliyor.

Böyle bir toplumsal ortam içinde komünistler, kendilerini halka bağımsız, devrimci bir alternatif olarak sunamadılar. "Pırlıtlı Yol" adlı hareket ise halkı seçimleri boykot etmeye çağırdı. Halkın gerek seçimlere, gerek seçimler öncesi yapılan mitinglere yığınsal katılımı, Pırlıtlı Yol'un boykot çağrısının yanlışlığını sergileyen bir gösterge oldu.

Birinci tur seçimlerde oyların yüzde 48'ini toplayan Alan Garcia'yı biraz daha yakından tanıyalım.

Amerikan Halkçı-Devrimci İttifakı Partisi'nin (APRA) adayı olan Garcia, 35 yaşında genç bir

lider. Kuruluşu 1924'lere uzanan APRA içindeki, eski CHP'ye benzeyen geleneksel yapıya karşı Ecevitvari bir "savaş" veren Garcia, 1982 yılında partinin genel sekreteri oldu. Daha sonra yabancı kamuoyu uzmanlarının da yardımıyla yoğun bir tanıtma kampanyasına başlandı. Televizyon reklamları, köy köy "halkla bütünleşme" gösterileri, beyaz güvercinler uçurarak "baş" vaatmesi, kendisini "Peru'nun umudu" olarak lanse etmesi Garcia'nın kısa zamanda popüler bir lider olmasına yardımcı oldu.

Seçimler öncesinde "hükümeti değiştireceğiz, ekonomiyi değiştireceğiz, politikayı değiştireceğiz ve demokrasimizi güvence altına alacağız" türünden vaad-

ler savuran Garcia, Ecevit'e ne denli benzediğini kanıtlarcasına, devrimcilere karşı şiddet kullanmamasını onayladı. "Devlet, ülkenin güvenliğini sağlamak amacıyla sert davranmak zorundadır" dedi.

Peru burjuvazisinin ülkedeki devrimci kabarışını pasifize etmek amacıyla piyasaya sürdüğü sosyal demokrat lider Garcia, sosyal demokrasiyi zayıf halkalardaki rolünü kuşkuya yer bırakmayacak biçimde ortaya koyuyor. Garcia'nın "görevi" yükselen halk muhalefetini, devrimci dalgayı, bilinç bulandırarak etkisizleştirmek, devrimi önlemektir. Ama Peru işçi sınıfı reformcu düşleri er ya da geç tarihin çöplüğüne savuracaktır.

Kerim Çelik

1975 yılında Vietnam Halk Ordusu, ABD ordularını, işbirlikçileri Saygon'da denize döktü.

Vietnam zaferinin 10. yılını kutluyoruz

Mercan Köklü

Vietnam halkı, komünist partisinin öncülüğünde emperyalizme, dünyanın en güçlü ve en modern ordularına karşı kazandığı büyük zaferin 10. yılını kutluyor. Türkiyeli komünistler de Vietnam Komünist Partisi'ni, kahraman Vietnam halkını devrimci coşkuyla ve onurla selamlıyor.

Komünist Enternasyonal'in Güneydoğu Asya temsilcisi olan genç Ho Chi Minh'in öncülüğünde biraraya gelen Vietnam'lı devrimci gençler, beş yıl gibi kısa bir zaman içinde devrimci gençlik örgütünü partiye büyüttüler. Vietnam (Hindiçini) Komünist Partisi, Hindiçini ve Annam komünist partilerinin yine Ho Chi Minh'in öncülüğünde birleşmesiyle 3 Şubat 1930 tarihinde kuruldu.

Vietnam Komünist Partisi'nin devrim uğruna sürdürdüğü savaşımın hemen her parçasında Ho Chi Minh'in Marksist-Leninist çizgisinin derin izleri vardır.

Ho Chi Minh'in 1926 yılında yazdığı *Devrimci Yol* broşürü, bu devrimci parti için bir elkitabı oldu. Ho yoldaş bu broşüründe, ana hatlarıyla Vietnamlı komünistlerin devrimci savaşımının çerçevesini çizdi. Devrimin etkusunun garantisini için proletarya hegemonyasının zorunluluğunu, devrimi zafere ulaştırmanın bütün halkın görevi olduğunu, işçi sınıfının ve köylülüğün devrimin ana gücü olduklarını belirtti. Vietnam halkının devrimden başka kurtuluş yolunun bulunmadığını vurguladı. Partinin kararlılığı, dedi, devrimin başarıya ulaşmasında anahtar rol oynar. Partinin böyle bir kararlılığa ulaşabilmesi için doğru bir ideolojiyle, Marksizm-Leninizm'le donanması gerekir.

Devrimci Yol broşürü, ülkede devrimin III. Enternasyonal'in çizdiği genel çerçevede gerçekleşeceğini koyarken, Vietnam Devrimi dünya devriminin bir parçasıdır, görüşünü açıklıkla belirtti ve "her kim ki devrim yapar, o, Vietnam halkının yoldaşdır" dedi. Ulusal kurtuluş savaşımında proletarya enternasyonalizminin, halkın bu ruhta eğitilmesinin canalcı önemini vurguladı. Parti, bu görüşleri tavizsiz savunarak, uygulayarak yükseldi.

Parti, daha kuruluşunun ilk günlerinde kendini yoğun devrimci savaşın, bölgesel ayaklanmaların, grevlerin içinde buldu.

Bu dönemde, bölgesindeki devrimci birikimi yeterli gören bir bölge komitesi, haberleşme olanaklarının kısıtlılığı nedeniyle, MK'dan habersiz olarak bir yerel ayaklanma başlattı. MK, bölge komitesinin bu kararını şiddetle eleştirdi ama ayaklanmaya tüm gücüyle destek verdi. Ayaklanma sırasında ünlü Nghe-Tinh Sovyetleri kuruldu. Daha sonra bu sovyetler Fransız birliklerine ezildi. Parti ağır kayıplar verdi. Ancak partinin Nghe-Tinh ayaklanması sırasındaki kahraman ve kararlı tutumu VKP'nin geniş köylü yığınlarının kalbini, güvenini kazanmasına yol açtı.

H AM A 95 YAŞINDA, ARAMIZDA

Dünya proletaryasının ve ezilen halkların Ho Amca'sı, Ho Chi Minh, ya da gerçek adıyla Nguyen Sinh Cung, 19 Mayıs 1890'da doğdu. Yaşamını dünya devrimine ve her zaman onun bir parçası olarak nitelediği Vietnam Devrimi'ne adayan Ho Chi Minh, komünistler için eşsiz bir sabır, kararlılık ve bilgelik örneğidir. Vietnam Komünist Partisi öncülüğünde, kahraman Vietnam halkının gerçekleştirdiği devrimi, en başından itibaren oya gibi işleyen bu ölümsüz devrimci, şimdi 95 yaşında. Ho Chi Minh aramızda!

Savaşımın dillere destan olan Vietnamlı komünistler, hapiste de şanlı direniş örnekleri verdiler. Hatta hapiste, çeşitli konularda düzenli dersler verilen bir Komünist Üniversite örgütlediler.

Emperyalizme karşı savaşta on binlerce üyesini şehit veren Vietnam Komünist Partisi'nin ilk askeri birliği, 1940 yılında oluşturulan Bac Son gerilla birliğidir. Bac Son gerilla birliği aynı yıl Ulusal Selamet Ordusu

olarak yeniden örgütlendiğinde, kendilerine sancak verilen ordu üyeleri toplam 24 kişiydi.

Parti bir yandan silahlı savaşımına ağırlık verir ve yığınları bu yolda eğitirken, öte yandan da 1941 yılında kurulan Vietnam Bağımsızlık Ligi (Viet-Minh) adlı cephe örgütü aracılığıyla son derece başarılı yığın çalışması yapıyordu.

1944 yılında, partinin hapis-teki kadrolarını kurtarmak üzere hapisaneleri basan komünistler

çok sayıda yoldaşı emperyalizmin zindanlarından kurtardılar. Aynı yıl dağlardaki kuytu bir köşede, ilkokul öğretmeni Vo Nguyen Giap'ın komutanlığını üstlendiği bir başka askeri örgüt, Silahlı Propaganda Tugayı kuruldu. Kurulduğunda 30 üyesi, 17 tüfeği ve 1 mitralyözünü olan bu tugay daha sonra Japonlara karşı girişilen ataklar sırasında Ulusal Selamet Ordusu'yla birleşti, Vietnam Kurtuluş Ordusu adını aldı.

1941-1945 dönemi, partinin kurtarılmış bölgeler oluşturduğu dönemdir. Bu dönemin başında yığınlar harekete geçirilirken, Ho Chi Minh'in "Yurt Dışından Mektup" başlığıyla Vietnam halkına yaptığı ünlü çağrı, onun ulusal kurtuluş savaşımı perspektifi ile dünya devrimi perspektifini nasıl birbirinden ayırmaz bir bütün olarak gördüğünün güzel bir örneğidir.

"Şimdi ulusal kurtuluş herşeyin üstündedir... Ulusal esenlik bütün halkımızın ortak davasıdır. Her Vietnamlı bu kavgada yer almalıdır. Parası olan parasıyla, gücü olan gücüyle, becerisi olan becerisiyle katkıda bulunmalıdır.

"Zaman gelip çatmıştır. Ayaklanma sancağını yükseltin, bütün ülkede Japonları ve Fransızları devirmek üzere halka öncülük edin...

"Vietnam Devrimi kesinlikle muzaffer olacaktır.

"Dünya devrimi kesinlikle muzaffer olacaktır."

Haziran 1945'te kuzeydeki Viet Bac'ta kurtarılmış bölgeler oluşturulduğunu karar altına alan parti, temmuz ayında, ülkedeki koşulların ayaklanma için olgunlaştığına karar verdi. Vietnam Komünist Partisi 2. Kongresi Ağustos ayında toplanırken, ayaklanma yer yer başlamıştı.

Partinin öncülüğünde, köyleri ve kentleriyle bütün Vietnam'da devrimi başarıya ulaştıran işçi sınıfı ve emekçi halk, Devrimci Halk Komiteleri ile erki burjuvaziden, emperyalizmden devraldı. 2 Eylül tarihinde ise, tüm dünya Ho Amca'nın sesinden Vietnam Bağımsızlık Bildirgesi'ni, Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'nin kurulduğunu duyuruyordu.

Ancak, başarıya ulaşan devrim dalgasını söndürmek, Vietnam'ı karşı-devrimle yeniden "fethetmek" isteyen emperyalizm, Fransız lejyonlarını, İngiliz Gurkha birliklerini kısa süre içinde Vietnam halkının üstüne saldı.

Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'nin kuruluşundan üç hafta sonra, 23 Eylül 1945 tarihinde emperyalizmin Vietnam Devrimi'ne karşı açtığı Haçlı Seferi, 1975 yılında sona erdi.

1954 yılında Fransız ordularını görülmedik bir bozguna uğratarak yenen Vietnam halkı, bu tarihten devrimin kesin zafere dek geçen sürede, emperyalizmin kalesi ABD ordularının karşısında savaştı. Yüzbinlerce düşman askeri, en modern savaş araç ve tekniklerinin kullanılması, milyonlarca ton bomba, zehir, gaz, halkın işçi sınıfı öncülüğündeki kahraman savaşımı bir an olsun durduramadı.

1975 yılının Nisan ayında, Saygon, Vietnam Kurtuluş Ordusu tanklarınca teslim alınırken, emperyalist ordular, işbirlikçi azınlık panik halinde kaçıyor.

Her acıya kahramanca göğüs gererek devrimin kazanımlarını koruyan ve ilerleten Vietnam halkı, bugün hâlâ emperyalizmin açtığı derin toplumsal yaraları sarıyor. Ama sarsılmadan ilerliyor.

Vietnam Halk Ordusu'nun özel kolu *Dac Cong*

Vietnam zaferinin 10. yılında ünlü *Dac Cong* savaşçıları anlatan bu yazıyı, *Vietnam Courier* adlı derginin Kasım 1984 sayısından çevirerek yayınlıyoruz.

Dai Dong

1968'deki Maymun Yılı festivallerinde yapılan genel saldırı, ABD ve kukla Saygon birliklerine büyük bir darbe oldu. Böylece, ABD'nin yeni-sömürgeci rejimi temellerinden sarsıldı. Washington, Vietnam'la Paris'te barış görüşmelerine oturmak zorunda kaldı. Bu görüşmeler, 27 Ocak 1973'de imzalanan Paris Anlaşması'na yolu açtı. 1968 ayaklanması, 1975 Mayıs'ında Vietnam'ın tam zaferini getiren tarihsel Ho Chi Minh saldırısı öncesinde, devrimci halkın silahlı güçlerinin muhteşem bir provası oldu.

Bu unutulmaz ayaklanmada, *Dac Cong*'un (Özel Saldırı Güçleri), sınıf askersel açıdan incelemeye değer, özel bir yeri vardır. *Dac Cong*, ilk kez 1968'de piyade, topçu ve zırhlı birlikleriyle sıkı işbirliği içinde ve halk ayaklanmasıyla eşgüdümlü olarak geniş çapta kullanıldı.

Dac Cong, daha önce de bütün savaş boylarında savaşmış ve düşmana ağır kayıplar vermişti. Ama henüz sayıca az ve tam gelişmemişti. Ancak, 19 Mart 1967'de *Dac Cong*'un resmen kuruluşuydu ki, dağılmış birlikler ülke çapında bir komutanlık altında toplandılar.

Özel bir saldırı yöntemi

Vietnam, nüfus ve yüzölçümü açısından görece küçük bir ülkedir. Ülkenin savaş olanakları her zaman azdı ama bütün tarihi boyunca defalarca güçlü saldırganlarla savaşmak zorunda kaldı. Bu yüzden küçük birliklerle büyük güçleri yenmenin özel saldırı yöntemlerini geliştirmek, öteden beri Vietnam'ı meşgul etmiştir.

Askerlik tarihçilerine göre, Yuan işgalcilerine karşı direnişte (1287-1288) Tran hanedanı ordusu böyle bir yöntem geliştirmişti. Düşmanın komuta merkezlerini, lojistik üslerini, konvoyları, silah ve yiyecek depolarını tahrip etmek için iyi yetiştirilmiş büyük birlikler, sürpriz saldırılar düzenliyorlardı. Örneğin, yiğit savaşçı Yet Kiev, deniz altından yüzerek gizlice düşman donanmasına sızan hafif silahlı timler yetiştirmişti. Bu timler, ahşap yapılı gemilerin altını deliyorlar, silahları tahrip ediyorlar, hatta bazen kaptanı bile esir alıyorlardı.

Fransa'ya karşı direnişte (1945-1954) düşmanın üstün silah ve teknik donanımı karşısında, Vietnam liderleri, bir halk savaşı vermeyi kararlaştırdılar. Düzenli ordu, bölgesel birlikler ve milis kuruldu. Bir yandan, düşmanın güçlerini dağıtmak için geniş çaplı gerilla savaşı verilirken, öte yandan, asıl ordu birlikleri sürpriz saldırılarla sonuç alıcı savaşa sokuldular.

İlk *Dac Cong* birlikleri, 1945-1946'daki Fransız işgalinden sonra, önce Saygon, sonra Hanoi ve öteki şehirlerde ortaya çıktı. Bu birlikler büyük bir kahramanlık

örneğiydiler ama henüz orijinal bir eylem yöntemi geliştirememişlerdi. Ancak 1948'de Tan Uyen'deki bölgesel birliğin girişimiyle özgün bir *Dac Cong* yöntemi oluştu. Bu yöntemle, Ba

Kien köprüsündeki gözetleme kulesine iki saldırı yapıldı.

Önce kule çevresine keşifçiler yollandı. Kulenin planı çıkarıldı, koruma garnizonunun günlük eylemleri saptandı. Daha sonra,

kulenin bir maketi üstünde saldırı eğitimi yapıldı. 18 Mart 1948 gecesi eyleme geçildi. İki ekip, düşman takviyesini engellemek için mevzilendi. Yedi kişilik bir tim, köprüyü uçururken, üç

Ana babaları savaşan bu çocuklar, okula böyle gidiyorlardı.

Emperyalizm Vietnam'da yalnızca Vietnam halkına değil ABD halkına da acı ve yıkım getirdi. Savaşta ölen ABD askerleri 58 bin, savaş sonrasında 10 yıl içinde intihar eden eski askerlerin sayısı ise 100 bindir.

kişilik bir tim de kuleye saldırdı. 11 Fransız ve yerli satılmış asker bertaraf edildi. 8 tüfek ve 20 el bombası ele geçirildi.

18 Mayıs 1948 gecesi aynı kuleye ikinci saldırı yapıldı. Bu kez, hem yeniden yapılan köprü, hem de kule havaya uçuruldu. Ertesi gün, Tan Uyen gerilla birliği, 1931'de ölen devrimci militan Nguyen Nghia adıyla onurlandırıldı.

1950'de 7. Askeri Bölge'de yapılan Gerilla Savaşı Konferansı, *Dac Cong* taktiklerini teorinin temellerini atan çok değerli sonuçlar çıkardı.

1. Düşman mevzilerine ve gözetleme kulelerine saldırıda *Dac Cong* yöntemiyle en etkili sonuç alınıyor.

2. *Dac Cong* saldırıları dikkatle hazırlanmalıdır. Titiz bir keşif ve koşullara uyan sıkı bir eğitim gereklidir.

3. *Dac Cong* faaliyetleri gizli tutulmalı, düşmanın en hassas noktalarına, en beklenmedik anda vurulmalı ve eylem süratle sonuçlandırılmalıdır.

4. *Dac Cong* saldırıları, küçük ve çok iyi eğitilmiş timlerce yapıl-

malıdır. *Dac Cong* savaşçıları yüksek siyasal bilinçli, kararlı, fiziksel olarak güçlü, teknik ve taktik yönden üst düzeyde, disiplinli ve özverili olmalıdır.

5. *Dac Cong* savaşçıları, haber alma ve destek sağlamak için yığınlarla bağlanmalıdır. Yığın örgütleri aracılığıyla halkla yakın ilişki kurmalıdırlar. Bunun büyük önemi vardır.

Daha sonra, 7. Askeri Bölge Komutanlığı 300 kişiye üç aylık *Dac Cong* eğitimi verdi. Bu savaşçıları, *Dac Cong*'u yaygınlaştırmak için çeşitli ordu birliklerine yollandı. Ayrıca, bir gurup *Dac Cong* uzmanı, Mekong Deltası ve Merkez-Güney Vietnam'daki öteki askeri birliklere gönderildi.

6 Temmuz 1951 gecesi, 7. Askeri Bölge'nin *Dac Cong* güçleri, Tay Niu'dan Thu Mot'a giden yol üzerindeki Bung Binh'e saldırdı. Bu, istihkamlarla birbirine bağlanan iki mevziden oluşan güçlü bir merkezdi. *Dac Cong* savaşçıları, yedi time ayrılan yalnızca 15 kişiden oluşuyordu ve dört piyade mangasınca destekleniyorlardı. Düşman bu sayının iki misliydi. *Dac Cong*, yedi dakika içinde kule ve mevzileri tahrip etti. Düşman birliklerinin hemen hemen hepsi öldürüldü. Kalanlar da kaçarken piyade mangalarınca saf dışı edildi. Komutanlar esir alındı, silahlara el kondu, hapisteki bütün siviller özgürlüklerine kavuşturuldu.

Bung Biuh saldırısıyla *Dac Cong*'un piyadeyle işbirliği içinde çalışma yöntemleri yetkinleştirildi. Böylece, *Dac Cong*, piyade desteğinde düşmanın hassas noktalarına derinlemesine dalıp hızla işini bitirebilecekti.

1952'de Nam Bo Komutanlığı bir gurup *Dac Cong* uzmanını Kuzey'e deneyim alışverişine yolladı. Kuzey'de de bir dizi *Dac Cong* eylemi yapılmış ve özgün taktikler geliştirilmişti.

Böylece Güney ve Kuzey'in deneyimleri birbirini tamamladı ve taktikler çok daha yetkinleştirildi.

1953-1954 taarruzunun başlangıcında *Dac Cong* birlikleri, Kızıl Irmak deltasında, Orta Vietnam'da, Mekong Deltası'nda hatta Laos'da düşmana ağır kayıplar verdirirdi. Bunların en önemlileri şunlardır:

4 Mart 1954'de Gia Lam havaalanına yapılan saldırıda 18 uçak, 6 Mart 1954 günü Cat Bi havaalanında da 50 uçak tahrip edildi. 31 Mayıs 1954 günü Saygon Phu Tho depolarına yapılan baskında 10 bin ton bomba, 8 bin litre petrol, 28 hangar ve bir düşman garnizonu imha edildi.

Yeni bir silah

20 Temmuz 1954'de imzalanan Cenevre Anlaşması'ndan sonra Vietnam geçici olarak ikiye ayrıldı. Böylece Vietnam devrimi yeni bir aşamaya yükseldi: Kuzey'de sosyalizmi kur- (Devamı 14. sayfada)

(Başarafa 13. sayfada)
mak, Güney'de de ulusal demokratik devrimi tamamlamak. Cenevre Anlaşması uyarınca güneydeki bazı *Dac Cong* birlikleri kuzeye çekildiler. Geriye kalanlar, devrimci eylemi sürdürmek üzere halkın arasına karıştılar.

ABD, kukla Ngo Dinh Diem rejimi aracılığıyla, daha mürekkebi kurumadan, Cenevre anlaşmasını baltalamaya girişti. Bu kan içici faşist yönetim, "kahrolsun komünizm" kampanyasıyla Fransa'ya karşı direnenlere ve giderek halkın tümüne savaş açtı. Güney'le Kuzey Vietnam'ı ayıran sınıra yakın bölgeler başta olmak üzere, her yerde katliamlar yapıldı. Saygon denetimindeki basın "Kuzey'e yürüyüş" yaygaraları kopardı. En iyimserler bile, durumun hızla kötüleşeceğini düşündüler.

Yüksek Komutanlık'ın emri üstüne 323. *Dac Cong* taburu, eski savaş boylarına dönmek için hazırlığa başladı. Sürekli aramatazama yapıldığı göz önüne alınarak tabur küçük guruplara bölündü. Sık ormanların içinden ve ıssız dağ patikalarından geçerek herkes hedefine doğru yola çıktı. 323. taburun sekiz kişilik ilk ekibi 1955'de hareket etmişti. Taburun son ekibi 1960'da hedefine vardı.

Bu arada Güney'de devrimci silahlı birlikler yeniden oluştu. ABD'ye karşı ilk *Dac Cong* birliği "C-60" kod numarasıyla 1958 ortalarında kuruldu. Bu birlik, 20 Ekim 1958'de, Bien Hoa'daki ABD Askeri Yardım Gurubu Komutanlığı'na saldırdı. 19 ABD danışmanı öldürüldü. ABD emperyalistlerine ilk vurulan darbe bu oldu.

Ben Tre bölgesinde 1960 başlarında patlayan ayaklanmada *Dac Cong*, düşmana ağır kayıplar verdi. Bu eylemi, 26 Ocak 1960 sabahı Tua Hai mevzilerine saldırı izledi. C-60 birliği, üç piyade müfrezesinin desteği ve düşman garnizonu içindeki sempatizanların yardımıyla mevzileri ele geçirdi. 400 düşman askeri saf dışı edildi, bin kadarı esir alındı, silah ve cephaneye el konuldu. Kurtuluş savaşı başlamıştı.

Pentagon, "özel savaş" stratejisine (1960-1964) başvurdu. 500 bin kişilik kukla ordu 25 bin Amerikan "danışmanının" emrine verildi. Bu dönemde, Kuzey Vietnam, büyük bir savaş alanına dönen Güney Vietnam'a cephe gerisi hizmetler sağladı. Halk Ordusu Genel Kurmay Araştırma Bölümü, *Dac Cong* birlikleri örgütlemekle görevlendirildi.

Dac Cong, yoğun savunma altındaki birçok Güney Vietnam havaalanına ağır darbeler indirdi. Tan Son Nhat havaalanına iki yılda dört kez vuruldu. İlkinde (18 Ocak 1964) düşman, 60 uçak, ikincisinde (18 Kasım 1964) 77, üçüncüsünde (Şubat 1965) 105, dördüncüsünde (16 Haziran 1965) 80 pilot ve askeri personel kaybetti.

2 Mayıs 1964'de 65. komando birliğinin iki savaşçısı, Saygon limanına sızarak 80 kiloluk bir tahrip kalıbı patlattı. Patlama sonucu "Card" uçak gemisi ve üstündeki 19 uçak battı, 55 subay öldü. 7 Ekim 1964'de Saygon ırmağındaki bir başka saldırıda üç ABD tankeri batırıldı.

"Özel savaş" stratejisinin başarısızlığı üstüne, 1965'de ABD ordusu "yerel savaşa" sürüldü. Amerikan kumandanlığının em-

rinde 720 bin kişilik kukla ordu ve 500 binlik Amerikan ordusu vardı.

Artık, *Dac Cong*'un en aktif dönemi başlamıştı. Lien Chieu akaryakıt deposu havaya uçuruldu. Nuoc Man, Chu Lai, Tan Son Nhat havaalanlarına defalarca saldırıldı. Yüzlerce uçak, binlerce askeri personel imha edildi. Long Binh deposundaki binlerce topçu mermisi havaya uçuruldu.

Halk Ordusu Genel Kurmay'ının Politik Büro ve Parti Merkez Askeri Komisyonu'na raporunda (Nisan 1966) şöyle denivordu:

"*Dac Cong*, darbelerini siyasal, askersel, ekonomik hedeflere, düşmanın komuta merkezlerine, stratejik bölgelerine, cephe gerisine yöneltmiştir. *Dac Cong*, derin bir güvenle, defalarca, çok cesur saldırılarda bulundu. Ayrıca, bir operasyon emri aldıklarında hazırlıklarını çok kısa zamana sığdırdılar. Bu parlak eylemler, yüksek düzeyde örgütlülük, becerikli komutanlık, üstün taktik ve teknik uygulama örnekleriydi."

Artık, *Dac Cong*'un, Vietnam Halk Ordusu'nun bir kolu olarak resmen tanınması için koşullar olgunlaşmıştı. Savunma Bakanlığı, *Dac Cong* Komutanlığı'na, ordunun en iyi subay ve erlerini emrine alma yetkisi verdi. *Dac Cong* Komutanlığı, 1967 sonuna kadar 4 bin savaşçı ve 500 subayı özel olarak eğitti.

1968 genel saldırısı, Başkan Johnson'un "yerel savaşı"na son verdi. Başkan Nixon'un "savaşı Vietnamlaştırma" taktiği de tutmadı. Vietnam'da ateşkesi sağlayan Paris Anlaşması'ndan sonra, *Dac Cong* güçleri, buldukları yere ve halka yapıştılar. Öteki devrimci silahlı güçlerle birlikte kurtarılmış bölgeleri Saygon birliklerine karşı savundular.

Yalnızca 1973-1974 arasında *Dac Cong*, 2.300 çarpışmaya girdi. 25 bin 700 düşman askerini öldürdü, 4 bin 322'sini esir aldı. 137 uçak, 655 tank ve zırhlı araç tahrip edildi. 74 köprü, 286 tren havaya uçuruldu. 124 silah deposu, 175 bin ton bomba, 246 milyon ton petrol imha edildi.

Tarihsel Ho Chi Minh saldırısı, 1975 Mart ayı ortalarında Buon Ma'ya taarruzla başladı. Bu taarruzda, 198. *Dac Cong* bölüğü, iki havaalanı ve bir büyük silah deposunu ele geçirmek, düşmanı bölüp bir köprübaşını tutmakla görevlendirildi.

Düşmanın amansız karşı saldırılarına rağmen — yalnızca Hoa Binh havaalanına 20 karşı saldırı yapıldı — bölük görevini üstün başarıyla tamamladı. *Dac Cong*, her genel saldırıda adeta koçbaşı gibi düşmanın derinliklerine daldı, kritik mevzileri ele geçirdi, haberleşme merkezlerini imha etti.

Dac Cong, önce Fransız, sonra Amerikan işgalcilere ve kukla rejim askerlerine dehşet saçtı. *Dac Cong*, demir disiplinli, sarsılmaz iradeli, üstün savaş yetenekli, ölümü hiçe sayan "süper savaşçıları" çağırtır. Birçok *Dac Cong* savaşçısı canını verdi, ama kaybedilen her bir *Dac Cong* savaşçısına karşılık yüzlerce düşman askeri öldürüldü.

Dac Cong savaşçılarının çoğunluğuna eylemlen sağ-salim üslerine geri dönebildi. Ama eylemleri savaş üstünde çoğu kez belirleyici etki yaptı.

Arnavutluk Emek Partisi lideri ve devlet başkanı Enver Hoca 76 yaşında öldü.

Enver Hoca'yı saygıyla anacağız

Enver Hoca'nın yönetiminde Arnavutluk halkının yaşam koşullarında büyük ilerleme oldu. Arnavutluk bugün belki zengin değil ama, emekçi insanın yarına güvenle baktığı, tüm gereksinimlerini insanca bir düzeyde karşılayabildiği bir ülkedir.

Arnavutluk Emek Partisi'nin kurucusu ve lideri, Arnavutluk'ta faşist işgalcilerle karşı yükselen savaşın önderi, Arnavutluk Halk Cumhuriyeti'nin 40 yıldır yöneticisi olan Enver Hoca, 76 yaşında yaşama gözlerini yumdu.

Enver Hoca 1908'de doğdu. Ortaokulda Fransızca öğrendi ve 22 yaşında, üniversite öğretimi için Fransa'ya gitti. Bir yıl sonra üniversiteyi bıraktı ve Fransız

Komünist Partisi'nin yayın organı *L'Humanite*'de Arnavutluk üzerine yazılar yazmaya başladı.

1934'de Arnavutluk'un Brüksel Konsolosluğu'nda işe başlayan Enver Hoca, görüşleri nedeniyle, iki yıl içinde işten çıkarıldı. Arnavutluk'a döndü ve kendisinin mezun olduğu lisede Fransızca öğretmenliğine başladı.

1939'da İtalyan faşistleri ülkeyi işgal edince, bir sigara bayii açan Enver Hoca, bura-

dan yararlanarak komünist örgütlenme çalışmaları yürüttü. 1941'de, daha sonra 1948'de adı değiştirilen Arnavut Komünist Partisi'nin kurulmasında önemli rol oynadı.

Enver Hoca 1942'de de, 70.000 askerli Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin kurulmasına ve faşist işgalcilere karşı, yiğit, kararlı bir savaşım vermesine öncülük etti. Kızıl Ordu'nun kazandığı zaferler ve Arnavutluk'ta Cephe'nin yiğit savaşımı sonucunda, Nazi işgalciler kovuldu ve 1944'de Enver Hoca'nın başbakanlığında geçici bir hükümet kuruldu. 1945'de ise Arnavutluk Halk Cumhuriyeti kuruldu ve Başkanlığa Enver Hoca seçildi. Enver Hoca 40 yıldır bu görevini sürdürmekteydi.

Enver Hoca'nın 40 yıllık yönetimi süresince, Arnavutluk halkının yaşam koşullarında büyük ilerleme oldu. Cehalet ortadan kaldırıldı. İşsizlik, konut sorunu gibi sorunlar çoktan tarihe karıştı. Arnavutluk, henüz, ortalama düzey olarak belki Batı Avrupa'nın oldukça altında kalan yaşam standartlarına kavuşmuştur, ama Batı Avrupa'nın tersine, her bir emekçinin yarına güvenle baktığı, tüm gereksinimlerini insanca bir düzeyde karşılayabildiği bir ülkedir.

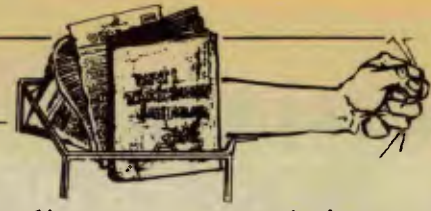
Enver Hoca'nın birçok doğrusu da, genel olarak kalıplı bir anlayışı ve birçok yanlış da oldu. Bu yanlışlar, bir bakıma sosyalist ülkelerin ve Dünya Komünist Hareketi'nin aynı dönemdeki yanlışlarına karşı tepki ve savunma niteliği taşıyordu. Dünya sosyalist sisteminin ve Komünist Hareketin geneliyle geçirdiği ve hâlâ da geçirmekte olduğu sorunlu dönemin çerçevesi içinde, Enver Hoca saygıdeğer bir komünist liderdi. II. Dünya Savaşı sırasında faşistlere karşı yürüttüğü onurlu savaş da unutulamaz. Onu saygıyla anacağız.

Üç devrimci fidanı anıyoruz

Gençler arasında kıvılcık bir hareketlenmenin gözlemlendiği, gençliğin devrimci geleneklerinin yeniden canlanmaya başladığı bu dönemde, üç devrimciyi, Deniz'i, Yusuf'u ve Hüseyin'i sevgiyle anıyoruz.

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

“Bilfiil iradesine sahip kılındığı gün, hiç şüphesiz bu masum halkın emperyalizme ve mürteci siyaset fesatçılara alet olması tehlikesi de temelli ortadan kalkacaktır.”

Bu zavallı cahil halkı herşeyden evvel mütegalibe-ye esir olmaktan kurtarmalıdır. Bu da tek mil varlıkların mulkiyeti kendisine meccanen devrolunmakla ancak takakkuk ettirilebilir. Böylece bilfiil iradesine sahip kılındığı gün, hiç şüphesiz bu masum halkın emperyalizme ve mürteci siyaset fesatçılara alet olması tehlikesi de temelli orladan kalkacaktır. Ozaman Kürt paryaları Türk emekçilerle el ele, omuz omuza, inkilabi hareketlere atılacaklar; ve gün günden emperyalist sermaye ile uzlaşan kemalist türk

buryuvazisin hakimiyetini devirmek ve onun yerine amele ve köylünün inkilapçı diktatorluğunu ikame etmek uğrunda çarpışacaklardır. Ancak bu gayeye iriştirildiği gün Türkiyenin siyasi ve iktisadi istiklali ve kardeş milletlerin kurtuluşu filii ve kat'i bir tarzda tahakkuk etmiş olacaktır.

İsyanın bu sırada infilak et-

Memleket meseleleri

İkinci Kürt İsyanı III

mesinin karici amillerinden olan Soviyet aleyhinde harb tertibatına gelince, Türkiyenin mustakil kalabilmesinin milli mevcudiyetini muhafaza etmesinin, ve mustakbel inkişafının ilk ve son şartı: beynelmilet proletaryanın ve mahkûm milletlerin muhkem kal'ası, sosyalizm kuruluşu memleketi ile, gayet sıkı, aradan su sismaz samimi bir dostluk ve

ittifak halinde yaşamak ve daima emperyalizme karşı cihan proletaryası cephesinde çarpışmaktır. Bu zaruret aynen şu cümle ile programımızda kaydedilmiştir:

“T.K.P. emperyalist Devletlere yakınlaşmağa matuf her türlü harici siyasete amansız bir tarzda karşı koyar, ve sosyalist soviyet cumhuriyetleri ittifakı ile sıkı bir

siyaci bir iktisadi ittifak idamesi lehinde mücadele eder. Zira yalnız Soviyetler ittifakı ile Türkiye işçileri arasında en samimi bir teşriki mesai, türkiyenin istiklâlini ve iktisaden serbestçe inkişaf etmesini temin edebilir.”

Türkiye amele sınıfı ve kommunist fırkası, kürt emekçileri ve köylüleri ve sair millî ekalliyetlerin ezilen kütleleri ile birlikte bu siyasi hat haricine çıkılmasına bütün kuvvetleriyle mani olacaklardır.

31 temmuz 1930.

F.

“Hindistan'da da millî kurtuluş hareketi, bütün engelleri çiğneyerek saf gayelerine doğru ilerleyecek; amele sınıfının ve onun piştar siyasi teşkilatı, kommunist fırkasının rehberliği altında, bir amele ve köylü diktatörlüğü teessüsüne kadar mücadele olanca şiddetiyle devam edecektir.”

Hindistan'ın kurtuluş hareketleri

Umunî harbin, beşeriyet tarihine yeni bir istikamet veren en velut neticesi Rusyada proletarya diktatorluğunu yaratan bolşevik inkilabının zaferi ise, buna yakın ehemmiyette bir diğeri neticesi de sermayedarlık aleminde Büyük-Britanyanın haiz olduğu rakipsiz “hegemon” vaz'iyetini nihayete erdirmesi ve onu mevkiini tedricen genç Amerika emperyalizmine bırakmağa mecbur etmesi olmuştur. Bu badirede İngilterenin cihansumul nüfuzu gereği gibi sarsılmıştı. Onun asıl kendi hudutları dahilinde, satvet ve azametinin en kuvvetli istinatgâhı, sayısız bir insan ve servet hazinesi olan Hindistandır. İşte, Çinden sonra, dünyanın bu en kalabalık ve en büyük memleketinin öz sahipliği, Hintliler, mağrur İngilizin çizmesi altından doğrulmak için harekete gelmiş bulumyorlar; ve bu muazzam emperyalist Devletin temellerini yerinden oynatıyorlar.

Her şeyi baş döndürücü cesametler arzeden kocaman Hindistanda, son aylar zarfında istiklâl mefkûresi etrafında cereyan eden ictimai kaynaşmalar ve kahramanca savaşlar, Londra emperyalistlerinin kulaklarında, imperatorluğun yıkılma uğulularını çınlatmağa başlamıştır.

Kommunist Beynilmîlelinin son altıncı cihan kongrası, Hindistanın, İngiliz imperyalizmine karşı büyük bir istiklâl isyanı arifesinde bulunduğunu, müstemlike hareketlerine dair olan tezlerinde, tespit etmişti. Çok geçmeden vaz'iyetin son derece gerginleştiğine delalet eden birçok alametler bu hükmün ne kadar doğru olduğunu gösterdi. Amele sınıfının gündelik iktisadi menfaatlerini müdafaa için, son iki sene zarfında giriştiği ve azım ve sebat ile takip ettiği mücadeleler: Bombayda, Calcutada, Çemşitpurda ilan ettiği büyük kültüvler bu alaimin başlıcalarıdır. Bunlarda artık amele hareketinin siyasileştigiine şahit oluyoruz. İkinci Bombay grevinde son isyan hareketlerine takaddüm eden demiryolu işçileri grevinde, amele inkilapçı teşkilatları ve siyasi haklarını müdafaa ediyordu.

Bu suretle amele sınıfı emperyalizm tahakkümünü devirmeğe matuf mücadelelerde ön sofa geçmiş ve kendisine tarihan mukadder olan rolü üzerine almış oluyordu. Artık 1919 dan 1922 ye kadar devam eden devrede olduğu gibi, bütün istiklâl hareketi, millici burjuvazi arasındaki kaynaşmalara ve onu temsil eden bazı siyasi şahsiyetlerin şehirlerin yoksul halkı meyanında yaptığı müphem ve usaresiz tahrikata inhisar etmiyor. Amele sınıfı bizzat kendi hesabına mücadelelere altılıyor uyusuk rehberlerin başı üstünden, diplomatlıkla, merasinle vakit kaybetmeden, erkekçe hücumlara atılan, maksada isal eden en kısa yolları seçen, ve şiddeti nispetinde müessir olan amele kütlelerinin çarpışmaları yanında, millici burjuvazinin mücadele usulleri ve tabyaları, tamamiyle kıymet ve ehemmiyetlerini kaybetmiş, bulunuyorlar. Amelenin işe karışması ile beraber küçük-burjuva kütleleri — ve bilhassa mektepli genelik — de cezrileşiyor, sollaşıyor ve sermayedar burjuvazinin mağşuş, milliciliginden yüz çeviriyor. Yani kısacası emperyalizm aleyhtarı millî kurtuluş hareketinin elebaşılığı, yolgostericiliği amele sınıfına ve onun inkilapçı siyasi rehberlerine geçiyor.

Geçen sene sonunda bu cezrileşme o dereceye bulmuştu ki, derin bir inkilap heyecanıla titreşen kütlelerin tazyiki altında, Lahorda in'ikat eden millî Hindu kongresi tam bir istiklâl için mücadeleye karar vermeğe mecbur olmuştu. Bu kongrede sözü geçenlerin samimi emelleri, ingilizlere karşı ciddi ve esaslı bir mücadelede bulumaktan, bugün olduğu kadar o zaman da uzaktı. Onların bütün tasavvürleri şu cümlelerle hulasa edilebilir: Kütleli hareketlerin tehdidi altında İngiltereyi temsil eden makamları sıkıştırmak; kendi sınıfları, yani yerli büyük sermayedarlar sınıfı lehine bazı iktisadi ve siyasi musaadat kopartmak; ve böylece yine Büyük-Britanya imperatorluğu çerçevesi içinde nispi bir istiklâl elde ederek hint paryalarını doymaz ihtiraslarıyla dile-

dikleri gibi istismar edebilmek...

Fakat hadisat, millî kongra rehberlerinin arzu ve iradeleri haricinde, kendi mantıkına tabiolarak inkişaf etti. Bütün itidal tavsiyelerine ragmen muazzam grevlerini kaydettiğimiz amele sınıfının ve kısmen küçük-burjuvazinin kat'i millî kurtuluş hareketlerine atılmak hususundaki azmü celadeti; istedikleri mecraya sokabilmelerine imkân mütesavver olmanın geniş bir köylü kıyamının başgöstermek üzere bulumunması; ve Mac Donald kabinesinin, bütün musaadatını ancak bu tehditkâr vaz'iyetin yatıştırılmasına mukabil yapacağını gittikçe daha iyi anlaşılması, Gandileri, Neruleri, Patelleri, Bosseleri... siyasi kılavuz rollerinden vazgeçmek, inkilap dalgaları içinde bogulmak istemiyorlarsa, yeni yeni faaliyetlere atılmak suretile, dev'asa kurtuluş hareketlerinin idareci mevkiini muhafazaya uğrasmak zarureti karsısına kovordu. Bu ikinci sıkı ihtiyar eden milliciler iki türlü teşebbuse giriştiler. Bütün gayretleri, tam bir istiklâl taraftarı olduklarına, buna artık inanmayan halkı kandırmak gayeri etrafında toplanıyordu.

Bir taraftan millî kongra reisinin oğlu javaharlal Neru ve sendika teşkilatçısı Bosse gibi ateşli genç unsurları ileri sürerek millî hareket içinde bir sol çenah vücade getirmek caresine baş vurdular. Ve bunda muvaffak ta oldular. Böylece, cezrileşen, kızmakta olan inkilapçı kütlelerden bir kısmını hakiki inkilap rehberlerini takip etmekten men'edebildiler. Bunların, parlak inkilapçı sözlerden murekkep bir kelime güvültüsü ile halka hitap etmekten maksatları, millî kurtuluş hareketlerini esas gayelerine — ingilizleri hindistandan kovmak mücadelesine — en kestirme yoldan sevk etmek değil; bil'akis amele kütlelerine cansiparane mücadelelere atılmak cesaret ve kudretini veren inkilapçılık ruhunun sirayeti sayesinde, kendiliginden kabına sığmaz bir hale gelmiş olan halkın başına geçmek, ve onu hayalata kaptırarak, münasip bir zaman-

da, emperyalizm ile müzakerat kisvesi altında, kendi düşmanlarına satmaktır. Netekim kaydettiğimiz grevlerde daima bu rolü oynamışlardır.

Diğeri taraftan da bizzat millî kongranın resmi şahsiyetleri, başta Gandi olmak üzere, barışmaz birer istiklâl mücahidi kıyafetine bürünerek ve emperyalizme meydan okuyormuş gibi bir tavur takınarak, hücumu gecmek için bir işaret bekliyen halkı, bir takım çocukça şıarlarla oyalamağa, mücadeleyi parçalamağa ve küçültmeğe teşebbüs ettiler. Mayıs iptidalarında, kanuna silahsız itaatsızlık, ingiliz mallarını boykot, tuz inhisarını tanımamak, v.s. gibi parulalarla nasıl kıymetli bir zaman kaybedildiğini ve gülünç bir vaz'iyete düşüldüğünü okuyucularımız hatırlarlar. Fakat bütün bu ustalıklar, manevralar para etmedi. Inkilapçı kütleler kendilerine çizilen dar hududun haricine çıkmakta geşikmediler.

Kanuna karşı muhalifeti, timsalî bir tarzda tecessüm ettirmek maksadıyla, tuz istihsal etmek üzere, deniz sahillerine doğru yapılan yürüyüşler her yerde isyan mahiyetinde şiddetli haraketlere münce oldu. Hovrah (Kalcuta), Bombay, Delhi, Madras sokaklarında kanlı çarpışmalar cereyan etti. Hatta Peşavar ve Şolapurda ateşe karşı sopalarla yürüyen halk, polis ve asker kuvvetlerini yendi ve muvakketen vaz'iyete hakim olabildi. Tabiatile, bu şanlı istiklâl kahramanları amele fırkası hükümetinin cellatları tarafından kan içinde boğuldular. Aynı zamanda yoksul halka mensup binlerce mücahit zindanlara tıkıldı. Bu vakayı üç ay kadar evvel bütün memleketlerde büyük bir heyecan uyandırmış; Evropanın belli başlı merkezlerinde emekçi sınıfların Hint inkilapçılarıyla tesanüdünü ilan, ve Mac Donald hükümetinin aksi inkilapçılığını ve gaddarlığını teşhir eden nümayişler yapılmasını mucip olmuştu.

Bu kargaşalıklardan mes'ul addedilenler miyanında millici reislerin ekserisi de tevkif olun-

muştu. Bunlar Mac Donald fırkasının en ziyade güvendiği, kendileriyle anlaşmak ve mes'ele-yi halletmek istediği adamlardır. Tevkiflerinden maksat, halk nazarında onlara millî dava için işkence çeken makdur insanlar şerefini vermek ve böylece eski nüfuzlarını tekrar kazanmalarına yardım etmektir. Resmî makamların musaadesiyle, aynı hapishanede toplanan bu burjuva milliciliği kodomanları bugün, Londra hükümetinin mütavassıtlarıyla, müştereken ictimalar akdetmekte, ihtilafları sulhan halletmeğe uğraşmaktadırlar. Bir alaman gazetasının dediği gibi, yoksul himayesiz mücahitler pis ahırları andıran kovuşlarda bir hayvan süsüsü muamelesi görürken, millici rehberlerin hapsedilmiş oldukları hücreler parlamentodahilzileri veya Devlet ricalinin iştiğal odaları haline gelmiştir. Hint millicileri ile ingiliz emperyalizmini temsil edenler arasında mevcut gaye ve emel iştirakini ifşa için, bu hapishanenin arzettiği manzardan daha manidar ve daha mukni bir delil olamaz.

Fakat burjuvazinin kendi dar sınıfı menfaatlerinden müphem bütün bu gayretleri ve hiyanetleri neticesizkalecektir. İngiliz zabıta ve asker kuvvetlerinin kahır tefevuku, onun yardımıyla bu def'a da millî kurtuluş isyanını bastırabilirdi. Bu, tekrar alevlenmek üzere için için yanmakta devam eden bir ateşin söndürülmesine benzer. Nasıl ki Çinde millici kuomingtan fırkasının emperyalizm tarafına geçmesi istiklâl ve inkilap hareketini durduramamış ise Hindistanda da millî kurtuluş hareketi, bütün engelleri çiğneyerek saf gayelerine doğru ilerleyecek; amele sınıfının ve onun piştar siyasi teşkilatı, kommunist fırkasının rehberliği altında, bir amele ve köylü diktatorluğu teessüsüne kadar mücadele olanca şiddetle devam edecektir. Son günlerde tekrar muhtelif yerlerden gelmeğe başlayan kıyam ve müssellah çarpışma havadisleri bu hususta en ufak şüpheye bile mahal bırakma maktadır.

B.F.

LENİN 115 YAŞINDA**22
NİSAN**

Dünya proletaryasının büyük lideri Lenin, dünya işçi sınıfının bilincinde, eyleminde yaşıyor. Onun düşünce ve eylemi zayıf halkalarda işçi sınıfının, emekçi halkın devrime doğru giden yolunu ışıl ışıl aydınlatıyor.

Lenin'in siyasal ustalığını anlamak için Marksist olmak, Marksizmi maddi güce dönüştürüp, proletarya hegemonyasını kurabilmek için de *Leninist* olmak gereklidir.

Lenin'in 115. yaşını sevgiyle, saygıyla ve proletarya hegemonyası için savaşım vermenin coşkusuyla kutluyoruz.

Yaşasın Marksizm-Leninizm!

VIETNAM ZAFERİNİN 10. YILI**30
NİSAN**

Vietnam'ın bağımsızlık ateşi, 1975 yılında emperyalizmin dev ordularına karşı ezici bir zafere dönüştü.

1945 yılında Fransız emperyalizminin devrime azgınca saldırısıyla başlayan Vietnam Kurtuluş Savaşı tam 30 yıl sürdü. Yüreği volkan, bilinci kıvılcım Vietnam halkı, 30 yıllık kahramanca savaş sonunda emperyalist orduları Saygon'da denize döktü.

Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, zaferden 10 yıl sonra, emperyalizmin açtığı yaraları sarıyor, komünizme doğru yürüyor.

Selam olsun, dünya devriminin Vietnam parçasına!

HAYDİ 100. YILA**1
MAYIS**

Dünya işçilerinin uluslararası birlik, dayanışma ve savaşım günü 1 Mayıs, bu yıl 99 yaşını doldurdu. 1886 Şikago genel grevinin anısı, bugün her ülkede işçi sınıfının, halkların bilincinde, kavgasında dalgalanan kırmızı bayrak oldu.

Kapitalist ülkelerde işçi sınıfının savaş bayrakları, özlemle, sosyalizmden yana dalgalanıyor. Devrim dalgasının yükseldiği her ülkede kırmızı kavganın çiçekleri açıyor. Ve Türkiye'de işçi sınıfı 1 Mayıs'ın 100. yılını Taksim 1 Mayıs Alanı'nda kutlamaya hazırlanıyor.

Haydi 100. yılda, sokaklarda, meydanlarda, fabrikalarda kavganın ateşini tutuşturmaya!

BÜYÜK ZAFERİN 40. YILI**9
MAYIS**

9 Mayıs 1945 Sovyet halkının II. Dünya Savaşı sonunda kazandığı Büyük Zafer'in 40. yıldönümüdür. Faşist ordulara karşı kazanılan ve sosyalizmi bir dünya sistemi haline getiren Büyük Zafer'in 40. yaşını SBKP'ye, Sovyet halkına ve tüm dünya halklarına kutlu olsun. Stalin'in önderliğinde Sovyet halkının eşsiz özverisinin, yaratıcılığının ve kahramanlığının simgesi olan bu zafer, emperyalist sistemden yeni yeni parçalar kopararak sosyalist sistemi besleme, dünya devrimini gerçekleştirme kavgamızda yolumuzu aydınlatıyor.

